

พุทธทำนาย ๑๖ ข้อ

เรียบเรียงโดย

พระอาจารย์ทูล ขิปปปัญโญ



ทุกอย่างสำเร็จได้  
ด้วยใจ

อมรา มลิลิตา

ISBN 974-340-597-6

พุทธทำนาย ๑๖ ข้อ

เรียบเรียงโดย

พระอาจารย์กฤษ ธิปุปปญฺโญ

 ทุกอย่างสำเร็จได้  
ด้วยใจ

อมรา มลิตา

# **พุทธทำนาย ๑๖ ข้อ**

เรียบเรียงโดย

พระอาจารย์กุล ชิปุปญฺโญ

วัดป่าบ้านค้อ ต.เขื่อน้ำ

อ.บ้านฝ้อ จ.อุดรธานี



## คำปรารภ

พุทธทำนาย ในสุบินนิมิตของพระเจ้าปเสนทิโกศล ๑๖ ข้อ ที่ท่านกำลังอ่านอยู่ในขณะนี้ ข้าพเจ้าได้อ่านต้นฉบับเดิม ที่นักปราชญ์เจ้าในยุคนั้นได้เรียบเรียงเอาไว้ ในบางจุด บางข้อความ บางสำนวน ผู้อ่านในยุคนี้อาจจะไม่เข้าใจความหมาย ข้าพเจ้าจึงได้อาจุดนั้น ข้อความนั้น มาเรียบเรียงให้เป็นสำนวนที่อ่านง่าย เข้าใจได้ง่าย ไม่ต้องตีความอ่านแล้วจะเข้าใจในความหมายนั้นทันที ส่วนเนื้อหาสาระในความหมายเดิมทรงเอาไว้ ไม่ได้แก้ไขแต่อย่างใด เพียงเอาสำนวนเก่าในบางจุด มาเรียบเรียงใหม่ ให้สอดคล้องกันกับยุคสมัยในปัจจุบันเท่านั้น

ฉะนั้น ขอให้ท่านผู้อ่านได้พิจารณาความจริงในพุทธทำนายนี้ ขอทุกท่านจงวินิจฉัยในคำพุทธทำนาย ดังจะได้อธิบายต่อไปดังนี้





## **พุทธทำนาย ๑๖ ข้อ**

ในครั้งพุทธกาลนั้น พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงสุบินนิมิตที่แปลกใจเป็นอย่างยิ่ง ไม่ทราบว่าจะเกิดเหตุร้ายอย่างไร จึงได้นำเรื่องนี้ไปนมัสการทูลถามพระพุทธเจ้า รวมทั้งหมด ๑๖ ข้อ





### สubinนิมิตข้อที่ ๑

พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงสubinนิมิตเห็นโคล่าสัน ๔ ตัว วิ่งมาจากทิศทั้ง ๔ มีลักษณะอาการเกรี้ยวกราด ประดุจจะชนกัน ด้วยความโกรธแค้นกันมานาน พอโคทั้ง ๔ วิ่งเข้ามาใกล้กันแล้ว กลับถอยห่างออกจากกันไป ไม่ชนกันเลย

### พระพุทธเจ้าให้คำทำนายว่า

อนาคตต่อไปในภายภาคหน้าโน้น จะเกิดภัยธรรมชาติขึ้น คือ ฟ้าฝนจะไม่ตกต้องตามฤดูกาล จะมีก้อนเมฆขนาดใหญ่ลอยมาจากทิศทั้ง ๔ เหมือน



๔

กับฟ้าฝนจะตกลงมาในพื้นที่อย่างหนัก เมื่อก่อน  
เมฆทั้ง ๔ ลอยเข้ามาใกล้กันแล้ว ก็ลอยถอยห่าง  
ออกจากกันไป ไม่มีฝนตกลงมาในพื้นที่เลย



ข้าวกล้าในนา พืชผลธัญญาหารต่างๆ ก็แห้ง  
แล้งตาย มนุษย์และสัตว์ทั้งหลายก็พากันอดอยาก  
ยากเข็ญ ล้มตายเป็นจำนวนมาก

เหตุการณ์อย่างนี้ จะเกิดมีในกายภาคหน้า  
โน้น





## สุบินนิมิตข้อที่ ๒

พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงสุบินนิมิตเห็นต้นไม้  
นานาชนิด ยังไม่ใหญ่โตพอที่จะมีดอกมีผล แต่ต้นไม้  
นั้นเต็มไปด้วยดอกและผล จนกิ่งก้านสาขาจะรองรับ  
ดอกผลนั้นไม่ไหว

พระพุทธเจ้าให้คำทำนายว่า

อนาคตต่อไปในภายภาคหน้าโน้น กุมารี่ที่มี  
วัยยังไม่สมควรจะมีสามี แต่กุมารี่นั้นอยากแต่งงาน  
ให้เป็นครอบครัว เพราะมีความกระสัน ใฝ่ฝันใน  
ราคะตัณหา ใจมีความกำเริบในกามคุณ มีความ





ยินดีใน รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ เป็นอย่างมาก มีความอยากในกามารมณ์แห่งความรักความใคร่ จึงได้แต่งงานกันเมื่ออายุยังวัยเด็ก ถูกต้องตามประเพณีนิยม



บางคนมัวสุขกัน ไม่มีความละอาย เยี่ยงสัตว์ดิรัจฉาน เมื่อตั้งครรภ์ขึ้นมา ก็หาวิธีฆ่าลูกในท้องของตัวเอง จึงเป็นบาปกรรมต่อไปในภพภาคหน้ายิ่งนัก

เด็กบางคน ยังมีพ่อแม่เลี้ยงดูอยู่บ้าง เด็กบางคนพ่อแม่เลี้ยงดูไม่ไหว จึงได้ปล่อยปลະละเลยให้หาขอทานกินตามลำพัง เป็นเด็กเร่ร่อนจรจัด ไม่มีพ่อแม่ ไม่มีตระกูล ไม่มีการศึกษา ไม่มีที่พึ่งพาอาศัยในบ้านเรือน คำที่โหดอนอนที่นั่น อดบ้าง อิ่มบ้าง นำเวทนายิ่งนัก

เหตุการณ์อย่างนี้ จะมีในภพภาคหน้าโน้น ใครได้ไปเกิดในยุคนั้น สมัยนั้น ก็จะต้องเจอเหตุการณ์อย่างนี้แล





### สุบินนิมิตข้อที่ ๓

พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงสุบินนิมิตเห็นฝูง  
พ่อแม่โคทั้งหลายพากันดูดกินนมลูกของตัวเอง

พระพุทธเจ้าให้คำทำนายว่า

อนาคตต่อไปในภายภาคหน้าโน้น พ่อแม่ทั้ง  
หลาย จะได้อาศัยกินหยาดเหงื่อแรงงานของลูก  
อาศัยข้าวปลาอาหารเครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆ ที่  
ลูกแสวงหามาเลี้ยงดู พร้อมทั้งเงินทอง ก็ต้องแบ่ง  
ปันให้พ่อแม่ได้จับจ่ายใช้สอย



ในยุคนั้นสมัยนั้น พ่อแม่ก็ต้องเอาอกเอาใจ  
ลูกยิ่งนัก ต้องประจบประแจงปะหละลูกอยู่เสมอ  
ถ้าพูดต่อลูกดีๆ ลูกก็แบ่งปันเงินทองให้ได้ใช้บ้าง ถ้า  
พ่อแม่พูดไม่ดี ก็จะไม่ได้รับส่วนแบ่งอะไรจากลูกนี้  
เลย

เหตุการณ์อย่างนี้ จะเกิดมีในภายภาคหน้า  
โน้น





### สุบินนิมิตข้อที่ ๔

พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงสุบินนิมิตเห็นฝูงคนทั้งหลายพากันจับลูกโคตัวเล็กๆ เข้ามาเทียมแอกเพื่อลากล้อเกวียน เมื่อลากไปไม่ไหว ก็จะพากันเขี่ยนดี

พระพุทธเจ้าให้คำทำนายว่า

อนาคตต่อไปในภายภาคหน้าโน้น คนทั้งหลายจะพากันนิยมเอาเด็กที่จบปริญญาใหม่ๆ ไปรับราชการแผ่นดิน บริหารการพัฒนาประเทศชาติบ้านเมือง อันเป็นงานที่หนัก



ถึงจะมีความรู้ถูกต้องก็ตาม แต่เด็กนั้นยังขาด  
ประสบการณ์ ขาดความสามารถ ขาดความรู้  
ขาดความรอบคอบ ในการบริหารเศรษฐกิจ การ  
เมืองและสังคม จึงเกิดความผิดพลาด ล่าช้า ไม่ทัน  
ต่อเหตุการณ์ ขาดความรับผิดชอบ ขาดดุลการค้า  
ทำให้ประเทศชาติเสียหาย ทำให้ถ่วงความเจริญของ  
ประเทศชาติ ทำให้คนดูต่ำว่ากล่าวนานาประการ  
เหตุการณ์อย่างนี้ จะเกิดมีในภายภาคหน้า  
โน้น





### สุบินนิมิตข้อที่ ๕

พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงสุบินนิมิตเห็นม้า  
ตัวเดียว หัวเดียว มีสองปาก กินหญ้าได้สองทาง  
กินเท่าไรก็ไม่มีควมอึดพอ

#### พระพุทธเจ้าให้คำทำนายว่า

อนาคตต่อไปในภายภาคหน้าโน้น คนผู้มี  
หน้าที่ตัดสินคดีความต่าง ๆ จะใช้อุบายวิธีอันมี  
เล่ห์เหลี่ยม เพื่อเอาเงินจากคู่กรณีทั้งสอง เอาทั้ง  
ฝ่ายโจทก์ เอาทั้งฝ่ายจำเลย เพื่อเป็นค่าจ้างรางวัล  
ในการวินิจฉัยคดีความบ้าง เอาค่านั้นบ้าง เอาค่านี

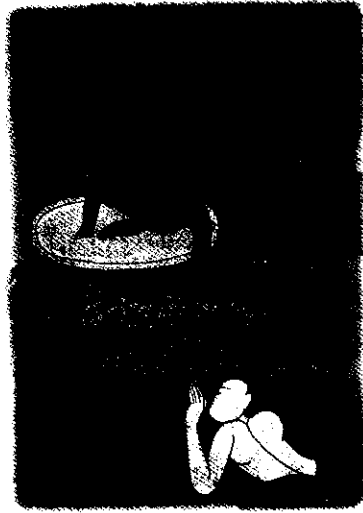


บ้าง

ถ้าไม่ได้ตามความเรียกร้อง ก็จะไม่รับเรื่อง  
ที่มาร้องเรียน ต้องการเท่าไรก็เรียกร้องเอาตามใจ  
ชอบ ถ้าเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ก็เรียกร้องเอาน้อย ถ้า  
เป็นเรื่องใหญ่ก็จะเรียกร้องเอาเงินอย่างเต็มที่ แล้ว  
จึงจะมาวิงวอนขคดี ตัดสินต่อไป

เหตุการณ์อย่างนี้ จะเกิดมีในภายภาคหน้า  
ทั่วโลก





### สุบินนิมิตข้อที่ ๖

พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงสุบินนิมิตเห็นมีหมู่  
มนุษย์ ถือถาดทองคำอันมีค่ามหาศาล ไปวางให้  
สุนัขจึงจอกถ่ายอุจจาระถ่ายปัสสาวะใส่

พระพุทธเจ้าให้คำทำนายว่า

อนาคตต่อไปในภายภาคหน้านั้น กลุ่มคนที่  
โง่เขลาปัญญาทึบ จะเอาพระธรรมคำสอนของเรา  
ตถาคต ไปให้ลัทธิต่างๆ เหยียบย่ำทำลาย





แล้วถ่ายทอดลัทธิของเขา เอาคำสอนของเขา  
ที่สภปรกโสโครกด้วยกิเลสตัณหา มากลบเกลื่อนใน  
คำสอนของเรา



แล้วตัดแปลงแก้ไขคำสอนของเรา ให้เข้ากัน  
กับลัทธิของเขา แล้วประกาศว่า คำสอนของเรา  
ตถาคต เป็นส่วนหนึ่งในลัทธิของเขา ให้คนทั้งหลาย  
มีความเข้าใจผิดว่า คำสอนของเราเข้ากันได้กับของ  
เขา ถือว่าเป็นอันเดียวกัน

ลัทธิเหล่านั้นก็จะไม่รู้คุณค่าของคำสอนของ  
เราตถาคตแต่อย่างใด

มนุษย์อย่างนี้ก็มีในเมื่อเราตถาคตนิพพาน  
ไปแล้ว และจะมีลัทธิต่างๆ มาอวดอ้างว่าเป็นศาสนา  
เป็นจำนวนมาก





### สุบินนิมิตข้อที่ ๗

พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงสุบินนิมิตเห็นชาย  
คนหนึ่ง เอาหนังเสือมานั่งพันให้เป็นเชือก อยู่บน  
ม้านั่ง แล้วมีสุนัขจิ้งจอกคอยกัดกินอยู่ เมื่อพัน  
เชือกเสร็จ สุนัขจิ้งจอกก็กินหมดทันที

พระพุทธเจ้าให้คำทำนายว่า

อนาคตต่อไปในภายภาคหน้านั้น คนผู้มีจิต  
ใจต่ำ ปัญญาทราวม จะได้รับสมมุติ ยกย่องขึ้นเป็น



ผู้มียศถาบรรดาศักดิ์ นั่งทำงานอยู่ในพระราชสำนัก  
ระดับสูง



อาศัยอำนาจ พระบารมีของพระมหากษัตริย์  
ว่าราชการแผ่นดินแทนพระองค์อยู่เบื้องนิത്യ โดยมิ  
ความโง่เขลาเบาปัญญา พุดจาขาดความสำรวม  
กล่าวเปิดเผยความลับต่างๆ ในพระราชสำนัก ให้  
หมู่ประชาชนได้รู้ คนลัทธิต่างๆ ที่ไม่มีความหวังดี  
ต่อพระมหากษัตริย์อยู่แล้ว ได้ยินเข้า จึงนำเอาไป  
ตีแผ่ โฆษณาให้คนอื่นคลายศรัทธา หหมดความ  
เคารพในวงศ์พระมหากษัตริย์ และหหมดความเชื่อถือ  
ในพระราชวงศ์ต่อไป

เหตุการณ์อย่างนี้ จะเกิดมีในภายภาคหน้าใน  
คนที่ไม่มีความหวังดีต่อพระมหากษัตริย์ จะเป็น  
หนอนบ่อนไส้เสียเอง





### สุบินนิมิตข้อที่ ๘

พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงสุบินนิมิตเห็นโอ่ง  
น้ำใหญ่และโอ่งน้ำเล็กตั้งอยู่ในที่แห่งเดียวกัน แล้ว  
มีคนทั้งหลาย แย่งกันตักน้ำ เทใส่โอ่งน้ำใหญ่ จน  
ล้นเหลือ ส่วนโอ่งน้ำเล็ก ไม่มีใครตักน้ำใส่เลย

#### พระพุทธเจ้าให้คำทำนายว่า



อนาคตต่อไปในภายภาคหน้าโน้น จะมีคนทำ  
บุญโดยเลือกหน้า

พระองค์ที่มีอายุมาก พรรชามาก มียศถา-  
บรรตาศักดิ์ในตำแหน่งต่างๆ จะมีคนให้ความสนใจ

จะพากันถวายเครื่องไทยทานเป็นจำนวนมาก ล้วน  
แล้วแต่ของที่ดีๆ มีค่า มีราคา ข้าวปลาอาหาร  
ปิ่นโตเถาขนาดใหญ่ ตั้งต่อหน้า จนเหลือเพื่อ

ส่วนพระเล็กณรน้อยนั่งอยู่รอบข้าง ไม่มีใคร  
คิดถวายอะไรเลย มีแต่นั่งดูตาปริบๆ

เหตุการณ์อย่างนี้ จะเกิดมีในภายภาคหน้า  
โน้น





### สุบินนิมิตข้อที่ ๔

พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงสุบินนิมิตเห็นสระ  
น้ำขนาดใหญ่ มีน้ำรอบนอกใสสะอาดเยือกเย็น ส่วน  
น้ำในกลางสระขุ่นข้นเป็นโคลนตม แล้วมีสัตว์น้อย  
ใหญ่ทั้งหลาย พากันแย่งชิงกินน้ำในสระที่ขุ่นข้นเป็น  
ตมนั้น ส่วนน้ำรอบนอกที่ใสสะอาดเยือกเย็น ไม่มี  
สัตว์ตัวใดอยากจะกินเลย



พระพุทธเจ้าให้คำทำนายว่า

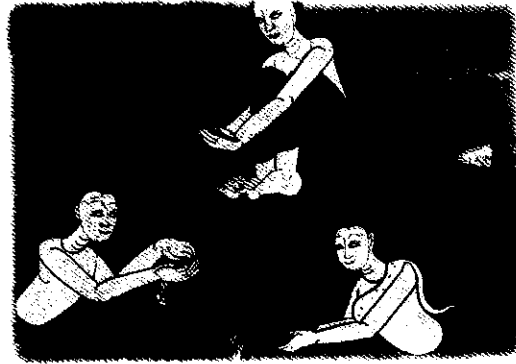
อนาคตต่อไปในภายภาคหน้านั้น คนจะมี  
ความโลภ ความอยาก ไม่อึดพอนเงินทองมากขึ้น

การงานที่สะอาด บริสุทธิ์ และสุจริต ไม่อยาก  
ทำ ถือว่า เงินเดือนน้อย ร่ำรวยช้า ไม่พอกับความ  
โลกความอยากของตัวเอง จึงได้ลงสมัครตัวเข้ามา  
ในสภาสันนิบาต เพื่อจะมีอำนาจในการบริหารงาน  
และบริหารเงินของแผ่นดินได้อย่างเต็มที่ ใช้อุบาย  
วิธี อันมีเล่ห์เหลี่ยม ทุจริต คิดมิชอบ ในเงินของ  
แผ่นดิน มือใครยาวสาวได้สาวเอา จะได้เงินมา  
ด้วยวิธีสกปรกอย่างไร จะไม่มีความละอายแก่ใจ  
ตัวเองเลย ขอให้ได้เงินก้อนโตมา ก็เป็นที่พอใจ



ลักษณะนี้จะมีกันทั่วโลก มีทั่วทุกประเทศ  
เขตแดน และจะเพิ่มความรุนแรงขึ้น จะเกิดความ  
ยุ่งเหยิงในสภาสันนิบาตของประเทศนั้นๆ เพราะ  
การแบ่งสันตําแหน่งในการดูดกินเงินภายในประเทศ  
นั้น ไม่ลงตัว ผู้หนึ่งจะได้กินน้อย ผู้หนึ่งจะได้กินมาก  
ผู้หนึ่งจะไม่ได้กินอะไรเลย สุดท้ายก็เกิดจ้งัดข้อกันเอง  
เหตุการณ์อย่างนี้ จะเกิดมีในภายภาคหน้า  
โน้น





### สุบินนิมิตข้อที่ ๑๐

พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงสุบินนิมิตเห็นหม้อ  
หุงข้าวหม้อเดียวมีความแตกต่างกัน ข้าวในหม้อ  
ซีกหนึ่งสุก ซีกหนึ่งดิบๆ สุกๆ อีกซีกหนึ่งข้าวไม่  
สุกเลย

พระพุทธเจ้าให้คำทำนายว่า

อนาคตต่อไปในภายภาคหน้าโน้น คนในโลก  
นี้จะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไป

กลุ่มหนึ่งจะมีความเชื่อว่า เราตถาคตเป็นที่  
พึ่งที่เคารพจริง พระธรรมคำสอนของเราตถาคต



เป็นสวากขาตธรรม เมื่อนำไปปฏิบัติให้ถึงที่สุดแล้ว  
จะพ้นจากทุกข์ได้จริง เชื่อว่ามีมรรคผลนิพพานจริง  
นรกสวรรค์มีจริง กรรมดีกรรมชั่วให้ผลแก่บุคคลที่  
กระทำจริง ตายแล้วเมื่อยังมีกิเลสตัณหาอยู่เชื่อว่า  
ได้มาเกิดใหม่



อีกกลุ่มหนึ่งยังไม่แน่ใจว่า มรรคผลนิพพาน  
ในยุคนี้ สมัยนี้ มีจริงหรือไม่ เพราะพระพุทธศาสนา  
ได้ล่วงเลยไปนาน พระธรรมคำสอนของพระพุทธ-  
เจ้า มีความสมบูรณ์อยู่หรือไม่ พระสงฆ์ที่ปฏิบัติดี  
ปฏิบัติชอบ ได้บรรลุมรรคผลนิพพาน ในยุคนี้มีจริง  
หรือไม่ มีแต่ความสงสัยลังเล ไม่แน่ใจ

อีกกลุ่มหนึ่งปฏิเสธว่า มรรคผลนิพพานไม่มี  
นรกสวรรค์ไม่มี ทำดี ทำชั่วไม่ให้ผลในภายหน้า  
ชาติหน้า ตายแล้วไม่ได้เกิดใหม่แต่อย่างใด

ในช่วงปลายพุทธศาสนาโน้น คนจะเกิดเป็น  
มิจฉาทิฎฐิ มีความเห็นผิดมากขึ้นๆ ดังนี้





### สุบินนิมิตข้อที่ ๑๐

พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงสุบินนิมิตเห็นคน  
พวกหนึ่ง เอาแก่นจันทร์แดงที่มีค่าราคาแพง ไป  
แลกกับนมเปรี้ยวหม้อเดียว ซึ่งไม่สมค่าราคากันเลย

พระพุทธเจ้าให้คำทำนายว่า



อนาคตต่อไปในภายภาคหน้าโน้น คนพวก  
หนึ่ง จะเอาพระธรรมคำสอนของเราตถาคต ไปแลก  
เปลี่ยนเป็นเงินตรา จะเขียนเป็นตำราเพื่อออก  
จำหน่าย ขายกิน หารายได้เพื่อเลี้ยงชีวิต

เอาพระธรรมคำสอนของเราตถาคต ทำ  
เป็นการแสดง แต่งกลอน เพื่อผลประโยชน์ในกัณฑ์  
เทศน์ แสดงธรรมเพื่อเห็นแก่ค่าจ้างรางวัล อันเป็น  
อามิส ไม่สมค้ำราคากันเลย  
สิ่งเหล่านี้ จะเกิดขึ้นในช่วงปลายศาสนาของ  
เราตถาคตโน้น





### สุบินนิมิตข้อที่ ๑๒

พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงสุบินนิมิตเห็น  
น้ำเต้าแห้งเปล่ากลวงใน ตามธรรมดาแล้วจะลอยอยู่  
บนน้ำ แต่น้ำเต้าเปล่านั้น กลับตั้งจมลงในน้ำนั้นเสีย

#### พระพุทธเจ้าให้คำทำนายว่า

อนาคตต่อไปในภายภาคหน้าโน้น คนดี มี  
ความรู้ดี มีสติปัญญาดี มีความรอบรู้ มีความฉลาด  
มีความสามารถ มีทั้งพระและฆราวาส จะไม่ได้รับ  
ความยกย่องเชิดชูในสังคม จะถูกขัดขวางจากกลุ่ม  
คนพาลสันดานชั่วอยู่ตลอดเวลา

ถ้าเป็นฆราวาส ก็ไม่มีโอกาสได้ทำงานในการบริหารประเทศชาติบ้านเมือง คนมีความรู้ความสามารถ มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีโอกาสได้รับเลือกตั้งเข้ามาในสภาสันนิบาต หรือได้รับเลือกเข้ามาแล้ว ก็ไม่มีโอกาสได้ทำงานเพื่อประเทศชาติอย่างเต็มที่



จะมีกลุ่มทุจริตคิดมิชอบ เพื่อหวังผลประโยชน์ต่างๆ เบียดสีให้ตกเก้าอี้ไป ในสายตาของกลุ่มมิฉฉาเหล่านี้ จะมองเห็นคนดี ๆ ว่าเป็นตัวกาลกิณีของเขา ไม่ยอมที่จะให้เข้าไปรู้เห็นในความทุจริตคิดมิชอบของตน คนดี ๆ จึงไม่มีในสังคมนี้เลย

ถ้าเป็นนักบวช ก็เป็นในลักษณะนี้เช่นกัน ท่านองค์ใดมีใจบริสุทธิ์ผุดผ่องในพระธรรมวินัย มีความรู้ดี ปฏิบัติชอบต่อมรรคผลนิพพาน ท่านเหล่านั้นจะไม่มีใครให้ความสนใจ ไม่อยากเข้าใกล้ ไม่อยากฟังธรรม จะมองเห็นว่าเป็นพระคร่ำครึล้ำสมัย ไม่เกิดศรัทธา ไม่อยู่ในสายตาของเขาแต่อย่างใด เพราะใจไม่มีความเคารพเชื่อถือนั่น





แม้แต่จะแบ่งปันปัจจัยทั้งสี่ ที่มีอยู่อย่าง  
เหลือเฟือ ก็ไม่เต็มใจ ถึงจะถวายให้ ก็นิตหน้อยพอ  
เป็นพิธีเท่านั้น ท่านเหล่านี้จึงมีชีวิตอยู่ด้วยความ  
ลำบาก ใครก็ไม่อยากบวชเป็นพระในลักษณะนี้ ใน  
ที่สุด พระดี ๆ มีคุณธรรม ก็จะค่อยหมดไปๆ ใน  
ศาสนาของเราดถาคต

เรื่องเหล่านี้ จะเกิดมีในกายภาคหน้าโน้น





### สุบินนิมิตข้อที่ ๑๓

พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงสุบินนิมิตเห็นก้อนศิลาแท่งทึบ ขนาดใหญ่เท่าเรือน ลอยอยู่บนผิวน้ำ เหมือนกับเรือสำเภาเปล่า ตามธรรมดาแล้ว ก้อนศิลาย่อมจมอยู่ใต้น้ำ แต่ก้อนศิลานั้นกลับลอยอยู่บนผิวน้ำ

### พระพุทธเจ้าให้คำทำนายว่า

อนาคตต่อไปในภายภาคหน้าโน้น คนพาล สันดานชั่ว คนทุศีล คนทุธรรม คนขี้โกง คนหัวประจบสอพลอ คนทุจริตคิดมิชอบ คนไม่มีความ



ละอาย จะได้เป็นที่ยกย่องเชิดชูในสังคม เป็นผู้ที่มี  
บทบาท มีอำนาจ มีชื่อเสียงเกียรติยศ มีพวกพ้อง  
บริวารมาก



ถ้าเป็นฆราวาสก็จะมีแต่ผู้เซ็ดหน้าชูตา ไป  
ไหนมาไหนมีแต่คนเคารพยำเกรง มีฝูงชนให้การ  
ต้อนรับเอาใจ เรียกว่าเป็นกระเจกบานใหญ่ ให้แสง  
สะท้อนเงาของประเทศนั้นๆ

สังคมของประเทศนั้นมีความเจริญหรือเสื่อม  
ลง ก็ให้ดูกระเจกบานใหญ่ที่ตั้งอยู่ในสภา จะเป็นสื่อ  
บอกประดูหน้าตาของสังคมได้เป็นอย่างดี ประเทศ  
ใดมีตัวแทนในลักษณะใด จะรู้ว่าผู้ที่เลือกเขาเข้า  
มา ก็เป็นลักษณะอย่างนั้น เขาจะเลือกเอาเกรด  
เดียวกัน ยี่ห้อเดียวกัน

ถ้าเป็นนักบวช นักพรต ก็เป็นลักษณะนี้  
ศาสนาจะมีความเจริญขึ้นหรือเสื่อมลง ก็ขึ้นอยู่กับ  
บริษัททั้งสี่ ลำพังพระอย่างเดียว จะโดดเด่นขึ้นใน  
ท่ามกลางของสังคมนั้นไม่ได้



พระที่จะมีชื่อเสียงโด่งดัง ก็เพราะญาติโยม  
นำไปออกข่าวโฆษณา ว่าองค์นั้นมีความขลังอย่าง  
นั้น องค์นี้มีความศักดิ์สิทธิ์อย่างนี้ มีอภินิหาร ไป



ทางไหนก็นำไปออกข่าว

องค์ไหนปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ องค์ไหนเป็น  
พระอริยเจ้า ฆราวาสจะเป็นผู้คาดการณ์ให้เอง

ในยุคสมัยนั้น พระอรหันต์จะเกิดจากลูกศิษย์  
ยกให้เอง ศิษย์แต่ละครู ศิษย์แต่ละสำนัก จะผลิต  
จะกำหนดรูปแบบอาจารย์ของตัวเอง ให้เป็นพระ  
อรหันต์ขึ้น เรื่องข้อวัตรปฏิบัติของอาจารย์ มีความ  
เคร่งครัดอย่างไร ก็นำไปโฆษณาอย่างหยดย้อย

นี่เองก้อนศิลาแท่งที่บึงจึงได้ลอยอยู่บนผิวน้ำ  
มีความโดดเด่นเห็นได้อย่างชัดเจน จึงเป็นธุรกิจใน  
คราบผ้ากาสาพัสตร์บังหน้า เอาศาสนามาแอบอ้าง  
หากิน

เมื่อช่วงปลายศาสนาโน้น คนจะหมดความ  
เลื่อมใสในศาสนาของเราตถาคต คนที่มีศรัทธาเบา  
บางก็จะค่อยจืดจางไป เพราะเห็นความชั่วร้ายใน  
พระยุคนั้นๆ

ผู้ที่มีปัญญาดี มีความมั่นคง มีเหตุมีผล เขา  
จะแสวงหาพระที่เป็นพระได้อย่างถูกต้อง

เมื่อปลายศาสนาโน้น เรื่องอย่างนี้จะต้องเกิด  
ขึ้นแน่นอน



### สุบินนิมิตข้อที่ ๑๔

พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงสุบินนิมิตเห็นนาง  
เขียดน้อยไล่กินงูเห่าตัวมหึมา เมื่อไล่ทันก็กระโดด  
คาบกลืนกินทันที

### พระพุทธเจ้าให้คำทำนายว่า

อนาคตต่อไปในภายภาคหน้านั้น นักบวช  
องค์ที่มีชื่อเสียงโด่งดัง มีคำพูดเป็นวาทศิลป์ เคยแผ่  
พลังพานในการแสดงธรรม มีบทบาทในสังคม มี  
ประชาชนให้ความเคารพเชื่อถือเป็นอย่างมาก ได้รับ  
ลาภ ยศ สรรเสริญจนล้นตัว ไม่มีสติ ไม่มีปัญญา

๓๒



รักษาใจ ไม่มีความฉลาด จึงขาดในการสำรวจ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ปล่อยให้ไปสัมผัสในรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ จึงทำให้ใจเกิดอิฏฐารมณ์ คือ อารมณ์แห่งความรักความใคร่ในกามคุณ มีความกำหนดย่อมใจ



นางเขียดน้อย (สตรี) ได้มองเห็นช่องโหว่ จึงได้วางแผนหว่านล้อมด้วยมารยานานาประการ มีคำหวานอันหยดย้อยเหมือนน้ำอ้อยน้ำตาล ชโลมหัวใจเห่าจนหน้ามีดตาลาย หายใจไม่เต็มปอด อีนางเขียดน้อยได้จิ้งหะก็กระโดดคาบกลืนกินทันที เรียบร้อยไป





### สุบินนิมิตข้อที่ ๑๕

พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงสุบินนิมิตเห็นหงส์  
สี่ทองทั้งหลาย ไปห้อมล้อมอีกา อีกาไปไหน ผุ่ง  
หงส์สี่ทองทั้งหลาย ก็ห้อมล้อมเป็นบริวาร



### พระพุทธเจ้าให้คำทำนายว่า

อนาคตต่อไปในภายภาคหน้านั้น พระณรผู้  
บวชใหม่ ใจยังมีความบริสุทธิ์อยู่ในศีลในธรรม จะ  
ห้อมล้อมพระที่บริสุทธิ์ธรรม จะยกให้เป็นครูอาจารย์  
เพื่อเคารพกราบไหว้อย่างเหลือเฟือ

อีกฉลาด มีเล่ห์เหลี่ยมในการหาอาหาร  
ฉันใด พระพุทฺธิลทุธรรมเหล่านี้ก็ฉลาด มีเล่ห์เหลี่ยม  
ในการหาภสัฏการะได้ฉันนั้น และแบ่งภสัฏการะ  
ให้แก่หงส์เล็กหงส์ใหญ่ได้อย่างทั่วถึง

ฝูงหงส์ทั้งหลาย จึงให้ความสำคัญในอีกกา  
เป็นอย่างมาก



ในยุคต่อไปช่วงปลายศาสนาโน้น การเปลี่ยน  
ไปในสังคมของสมณะก็จะเป็นอย่างนี้ พระที่พุทฺธิล  
ทุธรรมจะเพิ่มมากขึ้น พระเณรที่ขาดการศึกษา จะ  
ไม่รู้ธรรมวินัย ไม่เข้าใจว่าอะไรควร อะไรไม่ควร  
อะไรผิดศีล อะไรผิดธรรม จะไม่รู้ในหน้าที่ของตน  
เพียงบวชกันตามประเพณีเท่านั้น

เหตุการณ์อย่างนี้ ก็จะเกิดมีในภายภาคหน้า  
โน้น





### สุบินนิมิตข้อที่ ๑๖

พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงสุบินนิมิตเห็นฝูง  
แพะทั้งหลายพากันไล่จับเสื่อมาเป็นอาหาร พากัน  
เคี้ยวกินอยู่กรอบๆ



พระพุทธเจ้าให้คำทำนายว่า

อนาคตต่อไปในภายภาคหน้านั้น ประชาชน  
ทั้งหลาย ไม่พอใจการปกครองแบบราชาธิปไตย จึง  
พากันจับกลุ่มเพื่อเรียกร้องต่อต้านการปกครองของ  
พระราชา ให้ได้มาซึ่งการปกครองแบบประชาธิปไตย  
ให้พระราชาลดบทบาท ลดอำนาจลง อยู่ใน

การปกครองภายใต้กฎหมายเท่าเทียมกัน

เมื่อพระราชาไม่ยินยอม ก็พากันปฏิวัติ  
รัฐประหารยึดอำนาจ ให้เป็นไปตามความต้องการ  
ของประชาชน

ถ้าพระราชาองค์ใดขัดขึ้น ก็ปล้ำลงพระมหา  
กษัตริย์ ผู้เป็นประมุขของประเทศนั้นๆ พร้อมด้วย  
พระราชวงศ์ ให้หมดไปจากประเทศชาตินั้นเสีย

มีบางประเทศที่พระราชายินยอมตามคำขอร้อง  
ของประชาชน ยอมลงจากอำนาจเดิมคือราชาธิป-  
ไตย ประชาชนในบ้านนั้นเมืองนั้น ก็จะพากัน  
ให้ความเคารพเชื่อถือนองค์พระมหากษัตริย์ พา  
กันยกย่องเชิดชูในพระราชวงศ์นั้นจนสุดชีวิต เพื่อ  
ให้เป็นร่มโพธิ์ร่มไทร เป็นสมมุติเทพ กราบไหว้  
เทีตทูน ให้เป็นศูนย์รวมน้ำใจของประเทศนั้นๆ  
ตลอดไปสิ้นกาลนาน

เหตุการณ์อย่างนี้ ก็จะเกิดมีในภายภาคหน้า  
โน้น

ปราชญ์ผู้มีปัญญา  
ให้อายุย่อมได้อายุ  
ให้วรรณย่อมได้วรรณ  
ให้ความสุขย่อมได้ความสุข  
ให้กำลังย่อมได้กำลัง  
ให้ปฏิภาณย่อมได้ปฏิภาณ  
ผู้ให้อายุ วรรณ สุข พล และปฏิภาณ  
เกิดในที่ใดๆ ย่อมเป็นผู้มีอายุยืนและมียศ

(อ้ง ปัญจ. ๓๗)



# ทุกอย่างสำเร็จได้ด้วยใจ

ณ ชมรมพุทธธรรมรามาริบัติ  
ห้องประชุมจงจินต์ โรงพยาบาลรามาริบัติ  
วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๒



วันนี้ เราจะพูดกันเรื่อง ทุกอย่างสำเร็จได้ด้วยใจ

เราก็ทราบกันแล้วว่า ชีวิตของเราแต่ละคนๆ ประกอบไปด้วยใจ ที่ทำหน้าที่เป็นตัวชักหุ่น คือ ภายที่กายไปไหนมาไหนได้ ก็เพราะมีใจเป็นตัวกำกับเป็นตัวทำให้เราคิดนึก ตอบสนองต่อสิ่งที่มากระทบ



ถ้าไม่มีใจเสียอย่าง กายของเราก็เหมือนท่อนฟืน จะเอาไปทำอะไร กายก็ไม่มีรู้สึก ไม่เจ็บไม่ปวด ไม่สุขไม่ทุกข์ ที่เรามีปฏิกิริยาสนองต่อสิ่งต่างๆ ที่มากกระทบได้ ก็เพราะเรามีส่วนที่เรียกว่าใจ ที่เป็นธาตุรู้ พลังรู้

ใจที่เป็นพลังรู้ นี้ มีความสัมพันธ์กับพลังทั้ง  
หลายในจักรวาลได้ บางท่านเชื่อว่า เราต้องดูดาว  
ต้องเชื่อโหราศาสตร์ เชื่อฮวงจุ้ย เชื่อฤกษ์ เป็นต้น  
เราก็คิดว่า ชาวพุทธนั้น พระพุทธองค์ทรงสอนให้  
เชื่อในการกระทำ ตั้งคำตรัสที่ว่า ของทุกอย่างมา  
แต่เหตุ

แต่ท่านก็ได้ปฏิเสธสิ่งทั้งปวงเหล่านี้ว่า จะ  
ไม่มีความหมายเสียเลย

ท่านเพียงแต่ให้เราเข้าใจว่า ถึงแม้สิ่งทั้งหลาย  
จะมามีความสัมพันธ์กับใจของเราได้ ทำนองเดียวกับ  
ที่วิชาภูมิศาสตร์อธิบายว่า เมื่อพระจันทร์เต็มดวง  
น้ำจะขึ้น เพราะแรงของดวงอาทิตย์และดวงจันทร์  
มาช่วยเสริมแรงดึงดูดโลก ดึงน้ำเอาไว้ได้มากขึ้น

พระพุทธองค์ทรงรับเรื่องโหราศาสตร์ เรื่อง  
อิทธิพลต่างๆ เหล่านี้ แต่ไม่ได้หมายความว่า ถ้า  
สิ่งเหล่านี้มีอยู่ เราจะต้องปล่อยใจของเราให้ตกเป็น  
บริวาร ถ้าดวงดาวว่า ตอนนั้นเคราะห์ร้าย เราก็  
ต้องยอมให้เคราะห์นั้นเตะเรากลับกระเด็นไป

ท่านทรงสอนให้เราเฝ้าดู จนรู้ชัดว่า ถึงจะมีเหตุ มีปัญหา เราก็สามารถป้องกัน แก้ไข เปลี่ยนแปลงได้ ด้วยการเพียรพยายามตั้งสติ ระลึกรู้ตัว ท้าวพร้อมอยู่ ไม่ประมาท เหมือนเรื่องในสมัยโบราณที่เล่าถึงความสำคัญของใจเอาไว้ว่า

มีเจ้าผู้ครองแคว้น ๒ แคว้นในอินเดีย ซึ่งมีอาณาเขตประชิดติดกัน ๒ แคว้นนี้ รบพุ่งกันเป็นประจำ ผลัดกันแพ้ ผลัดกันชนะ แต่ยังไม่เด็ดขาดกันไป

ช่วงที่ค่อยจะรบกันครั้งต่อไป พระเจ้าแผ่นดินแคว้นหนึ่ง มีบุโรहितที่ภาวนาแล้วเกิดนิมิต ติดต่อกับพระอินทร์ได้ พระเจ้าแผ่นดินรับสั่งให้บุโรहितถามพระอินทร์ว่า รบครั้งใหม่นี้ ใครจะแพ้ ใครจะชนะ บุโรहितไปทำสมาธิ จนมีนิมิตเห็นพระอินทร์ จึงทูลว่า พระราชาให้ทูลถามถึงการรบครั้งใหม่นี้ ใครจะแพ้ ใครจะชนะ พระอินทร์ถวายพระพรพระราชาวาจะชนะ

เมื่อพระราชาทรงทราบ นายทัพนายกองทราบ แทนที่จะเอาความนี้เป็นกำลังใจ แล้วซ่อม

รบให้แคล้วคล่องว่องไว กลับพากันรีนเริงบันเทิง  
ตกอยู่ในความประมาท เพราะปักใจว่าพระอินทร์  
พยากรณ์แล้วว่าจะเป็นฝ่ายชนะ จึงพากันเที่ยวเตร่  
สนุกสนานไปตามอำเภอใจ ที่จะรู้หน้าที่ มาฝึกซ้อม  
ก็ย่อหย่อนละเลยกันไป



หากมีใครทักท้วง ก็จะประกาศว่า ไช้ย...  
พระอินทร์บอกแล้วว่า เราจะชนะ

นายทัพนายกองและไพร่พลฝ่ายนี้ก็ตั้งอยู่ใน  
ความประมาท

ฝ่ายแคว้นตรงข้าม เมื่อข่าวนี้ล่วงรู้ไปถึง  
นายทัพนายกองทั้งหลายก็เสียกำลังใจ แต่พระเจ้า  
แผ่นดินเป็นผู้มีสติปัญญา เมื่อทราบข่าว แทนที่จะ  
ปล่อยให้ทหารของท่านเสียขวัญ ท่านรีบเสด็จลงมา  
เป็นกำลังใจ ควบคุมการฝึกซ้อมเอง และปลุกปลอบ  
เหล่านายทัพนายกองว่า การทำสงคราม หรือการ  
เล่นกีฬา นั้น ผลมีเพียง ๒ ประการ คือ แพ้หรือชนะ



ก็ดี ที่พระอินทร์พยากรณ์ให้รู้ว่าเราจะแพ้ ใจ  
ของเราจะได้ไม่เป็นกังวลว่า... นี้เราจะชนะหรือจะ  
แพ้ ใจที่กังวลนั้น ทำให้เราทำหน้าที่ได้ไม่เต็มเม็ด

เต็มหน่วย เพราะฉะนั้น ครั้งนี้พระอินทร์ช่วยให้รู้  
แล้วว่าเราจะแพ้ เราก็ยอมรับอย่างหน้าขึ้นตาบาน  
คนเราทำสงครามกัน ก็มีแพ้บ้าง ชนะบ้าง เป็น  
ธรรมดา

ความสำคัญของการรบ ไม่ได้อยู่ที่ชัยชนะ  
อย่างเดียว ถ้าชนะด้วยเล่ห์กล รู้มาก เอาเปรียบ  
การชนะนั้นก็ไร้ค่า ถ้าจะแพ้ก็ต้องแพ้อย่างองอาจ  
กล้าหาญ สง่างาม แพ้อย่างประทับใจผู้รู้เห็น ไม่ใช่  
พ้อเริ่มรบ ก็ถูกเขาโจมตีรุกไล่จนเสียริ้วขบวน ล้ม  
ตายเป็นเบือ เราต้องฝึกซ้อมให้คล่องแคล่ว ถึงจะ  
แพ้ ก็อาจเหลือผู้ชนะอยู่เพียงคนเดียว ที่จะข้ามศพ  
สุดท้ายของพวกเขาได้ นอกนั้นต้องแลกกันแบบชีวิต  
ต่อชีวิต

การศึกสงครามครั้งนี้ ประวัติศาสตร์จะต้อง  
จดจารึกไว้ สำหรับผู้ศึกษาดำராพิชัยสงคราม นำไป  
เป็นแบบฉบับ เป็นที่เลื่องลือระบือ เป็นตำนานไปอีก  
นานแสนนาน จนพวกเราตายไปแล้วเป็นร้อยๆ ปี

ตรัสแล้ว พระเจ้าแผ่นดินก็ทรงอยู่ฝึกซ้อม  
ด้วย นายทัพนายกองทั้งหลายก็มีกำลังใจ นอก

จากนั้น ท่านยังประกาศไปทั่วว่า หากใครมีวิทยายุทธ์ หรือเจนจบตำราพิชัยสงคราม ช่วยมาฝึกมาสอน มาซ่อม ให้ทหารของท่าน ท่านจะยินดีมาก

♥ ทหารฝ่ายนี้ก็คึกคัก ได้ขวัญได้กำลังใจ เพราะถือว่าเราจะแพ้ก็ไม่ว่ากัน เพราะความสำคัญ อยู่ตรงกระบวนการรบ ความชำนาญชำนาญชำนาญต่างหาก

นายทัพนายกอง ตลอดจนไพร่พลทหาร ต่างก็เกิดกำลังใจ หมั่นฝึกซ้อมจนมีความมั่นใจ แคล้วคล่อง สึกหาญ ครั้นถึงวันรบ ฝ่ายที่ทะนงตัวว่าจะชนะก็ผิดอืดอาด เพราะขาดการฝึกซ้อม โดนฝ่ายปรบักซึ่งฝึกซ้อมมาเต็มฝีมือรุกไล่จนเสียท่า ถอยร่นไม่เป็นสำ ในที่สุด องค์พระราชาก็ถูกอาวุธฝ่ายข้าศึกบาดเจ็บสาหัส ต้องรีบถอยกลับเข้าพระนคร และปิดประตูเมืองตรึงไว้

♥ พระเจ้าแผ่นดินกริ้วมาก รับสั่งให้บุโรหิตไป ต่อว่าพระอินทร์ที่มาหลอก ไหนว่าจะชนะ รบกันยังไม่ทันไรเลย ฝ่ายเราก็เสียท่าไม่เป็นริ้วขบวน

บุโรหิตเข้าสมาธิ กราบทูลถามพระอินทร์ ตามที่พระราชารับสั่ง

พระอินทร์อธิบายว่า ที่ท่านพยากรณ์พระราชาวาจะเป็นฝ่ายชนะนั้น เพราะจากดวงดาวและสภาพแวดล้อมทั้งหลาย หากจะเปรียบเทียบ ก็เป็นทำนองว่า ขณะที่ทั้ง ๒ ฝ่ายรบกันนั้น สภาพฝ่ายมหาบพิตรเหมือนกำลังพายเรือตามกระแสน้ำ มีแรงจากกระแสน้ำช่วยพัดอีกแรงหนึ่ง ซึ่งมองดูแล้วก็น่าจะชนะ



แต่ฝีพายของท่านขาดการฝึกซ้อม พายกันไปคนละทิศละทาง มีหน้าซำ ยังไม่คอยคัดหางเสือคุมทิศทางเอาไว้ ปล่อยให้เรือเหไปทางนั้น หันมาทางนี้ สะเปะสะปะไปหมด ถึงกระแสน้ำจะช่วยพัดแรงอย่างไร เรือของท่านก็ไม่ได้ประโยชน์ ฉะนั้น พระราชาจะกล่าวโทษคำพยากรณ์ของท่าน ย่อมไม่ถูก ความจริงเป็นเพราะพระราชาไม่เตรียมการให้รอบคอบ ไม่รู้จักเก็บสิ่งที่ป็นคุณเป็นประโยชน์ มาทำให้เกิดโอกาส เต็มเม็ดเต็มหน่วย



ส่วนฝ่ายตรงข้าม ทั้งที่ออกเดินทางทวนกระแสน้ำ แต่ฝ่ายนี้มีความมุ่งมั่น ตั้งใจว่า อะไรจะ

เกิดขึ้นก็ตาม จะต่อสู้เอาชนะอุปสรรคทุกประการให้  
จงได้ เมื่อรู้ว่าจะต้องเดินทางทวนกระแส น้ำ แทนที่  
จะเตรียมฝีพายชุดเดียว ก็เตรียมเพิ่มเป็นสองชุด  
สามชุด ฝึกซ้อมไว้อย่างดีเยี่ยม



เมื่อฝีพายชุดแรกเริ่มอ่อนกำลังลง ก็ผลัดชุด  
ใหม่เข้าไปแทน ทำกันอย่างเป็นที่มึน เพราะฉะนั้น  
ถึงเสียเปรียบที่ต้องทวนกระแส น้ำ ต้องทำงานหนัก  
ต้องเหนื่อยอย่างไรก็ตาม แต่ไม่มีพลังอะไรจะเหนือ  
ไปกว่าพลังใจของมนุษย์ได้ พระอินทร์ให้บุโรหิตไป  
กราบทูลพระราชาดังที่กล่าวมานี้

เรื่องนี้จึงสรุปได้ว่า ไม่ว่าจะสิ่งที่ยังเกิดขึ้นกับ  
ชีวิตของเรา จะเป็นแง่ดีหรือแง่ร้าย จะเป็นอุปสรรค  
เป็นปัญหาก็ตาม เราอย่าท้อถอยหรือเสียกำลังใจ



ของทุกอย่างย่อมมาแต่เหตุ ถ้าเรารู้ว่าเหตุ  
เก่าของเราไม่ดี ไม่ว่าจะทำอะไร ก็เหมือนธรรม-  
ชาติสภาพแวดล้อมเข้ามาบั่นรอน เราก็เร่งประกอบ  
เหตุใหม่...เหตุปัจจุบัน แต่ขณะ ละงไปให้เต็มเม็ด  
เต็มหน่วย ด้วยสติสัมปชัญญะปัญญา ด้วยความ  
พากเพียร เราก็สามารถปรับเปลี่ยนอุปสรรคและ



ปัญหา ให้กลายเป็นความสำเร็จได้ เพราะไม่มีพลังใดในจักรวาล จะสามารถต้านทานพลังใจของมนุษย์ ที่มุ่งมั่นเอาจริงเอาจังได้ ดังคำที่ว่า ทุกอย่างสำเร็จได้ด้วยใจ

ตรงนี้ คือสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของความเป็นมนุษย์ของเรา และตรงนี่คือแก่นของพุทธศาสนา ที่พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ว่า ไม่ว่าเหตุเก่าของเราจะมีว่าเป็นอะไร ก็ไม่ได้เป็นเครื่องลิขิตรอนเราว่า เราจะไม่มีวันไปถึงจุดที่มุ่งหวังตั้งใจได้

เราอาจจะต้องทำงานหนักเหนือกว่าคนอื่น เพราะเราบังเอิญก่อหนี้สินไว้สิ้นพันตัว แต่ไม่ได้หมายความว่า การมีหนี้สินจะเป็นการขีดคั่นว่า เราเป็นบุคคลต้องสาป หมดสิทธิจะประสบความสำเร็จ

ถ้าเราตระหนักตรงนี้แจ่มชัด และตั้งใจจริงจังว่า ทุกอย่างสำเร็จได้ด้วยใจ แล้วเรามุ่งมั่น ลงมือประกอบแต่สิ่งที่เป็นสัมมาทิว สิ่งที่เป็นมรรค ปัญหาทั้งหลายย่อมคลี่คลายไป แล้วเราก็ประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

หากใจเชื่อมั่นอย่างนี้ ลงมือทำตั้งแต่วินาทีนี้ เราจะพบว่า อะไรหลายๆ อย่างที่เคยท้อใจ เคยรู้สึก ว่า ทำไม่... พอเราเริ่มจะทำอะไร ถึงมีแต่อุปสรรค จะเริ่มคลี่คลายไป แต่ก่อนดิฉันเป็นคนเคารพในกฎ จรรยาเคร่งครัด ชนิดแบกหามโลกทั้งโลกเอาไว้ และมุ่งหวังจะให้ทุกคนเคารพกฎจรรยาเช่นนั้นด้วย

ถ้าจะเลี้ยวขวา ดิฉันก็จะรักษาตัวเองให้อยู่ ในช่องเลี้ยวขวาไว้โดยตลอด บางครั้งเสียเวลาเป็น ชั่วโมง กว่าที่จะเลี้ยวขวาไปได้ เพราะเดี๋ยวคั่นนั้นก็ ปาดตัดหน้าเข้ามา คั่นนี้ก็เบียดแซงเข้ามา ใจเราก็ก หงุดหงิดทุกครั้งที่เห็นรถคั่นหน้าๆ เรา สมยอมให้ เขาปาดเข้ามาได้ เบียดเข้ามาได้

ถ้าคั่นที่ไร้มรรยาทบังเอิญเบียดเราเข้ามา ดิฉันก็จะเข้าไปจ่อติดคั่นหน้าเอาไว้ ไม่ยอมให้มีช่อง ที่จะปาดจะเบียดเข้ามาได้ ถ้ารถเราจะถูกเฉี่ยวถูก ชนก็ยอม ขอเพียงอย่าให้พวกซุบมือเปิบปฏิบัติการ สำเร็จ ขณะเดียวกันก็นึกตำหนิ... ในเมื่อคุณรู้ว่าคุณ จะเลี้ยวขวา แล้วทำไมไม่อยู่ช่องเลี้ยวขวาตั้งแต่แรก รู้มากเอาเปรียบนี่ คอยมาปาด มาแซง มาตัดหน้า

เอาเฉยๆ อย่างนี้ได้อย่างไร

ตัวเองจะประพุดอย่างนี้อยู่เป็นประจำ แล้ว ก็เชื่อว่า การทำเช่นนี้เป็นหน้าที่ของพลเมืองดี ต้อง ช่วยกันสั่งสอนทุกคนให้รู้จักเคารพกฎกติกา มี มารยาทในการขับรถ



วันหนึ่ง ดิฉันต้องไปเยี่ยมผู้ป่วย ครั้นออก จากบ้านผู้ป่วยซึ่งอยู่ในซอยฝั่งซ้ายของถนน แลดู ทิศทางที่เราจะกลับบ้าน ก็พบว่า พันจากปากซอย ออกมานิดเดียว ก็เป็นสี่แยก ซึ่งเราจะต้องตีชิดขวา ให้ได้ เพื่อเลี้ยวขวาที่สี่แยกนั้น มิเช่นนั้นเราจะหลุด ไปถึงไหนก็ไม่ทราบ แล้วจะหาทางกลับบ้านได้หรือ เปล่า นั่นเป็นอีกปัญหา

พอถึงปากซอยก็เหงื่อหยด เพราะเล็งแล้ว ทำอย่างไรก็ไม่มีทางที่จะฝ่าฝูงรถตัดไปเข้าช่องเลี้ยว ขวาได้ รื้อร่ เพียรพยายามเท่าไรก็ไม่สบโอกาส เลยตัดสินใจว่า ลองไปทางตรงต่อไปก่อนเถอะ คงมี ทางที่จะวกเลี้ยวกลับรถได้หรอก แต่ปรากฏว่า ไป เท่าไร...เท่าไร ก็ไม่มีทางให้เลี้ยว นอกจากสี่แยกที่ เล็งไว้ นั่น เลยเพื่อหลุดไปเสียหายห้วง กว่ากลับ



ถึงบ้านก็สะบักสะบอมไปเลย

ประสบการณ์นี้สอนให้เราภูมิใจ ได้คิดว่า ผู้ที่  
ขับรถมาตัดหน้า ปาดแซงเรา เพื่อจะเลี้ยวขวานั้น  
ไม่ใช่คนอันธพาล คนไม่ดีไปเสียทั้งหมด อาจมีความ  
จำเป็นอย่างเรา เช่นในกรณีนี้ก็ได้

ดิฉันเลยปรับเปลี่ยนนิสัยตัวเอง โดยคิดว่า  
บางวันเราก็ไม่มีโอกาสใส่บาตร หรือทำบุญอะไร  
 เอาเป็นว่า เราจะทำบุญด้วยการให้หนทางที่สะดวก  
ราบรื่นแก่ผู้ขับรถ ใครจะปาดแซงตัดหน้า ฉวัดช้าย  
เฉี่ยวชนขวา เราจะอดทนอดกลั้น ชะลอรถให้หนทาง  
ให้ความสะดวกราบรื่น ในการไปการมาแก่เขา  
 เพราะเขาอาจจะประสบปัญหาจำเป็นส่วนตัว อย่าง  
ที่เราได้ประสบมาก็ได้ เรียกว่าจะให้ความสะดวก  
สบายบนหนทางเป็นทาน ก็ตั้งเจตน์จำนงไว้ในใจ  
อย่างนี้

ถ้าสติมีอยู่กับใจ พฤติกรรมของเราก็  
เรียบร้อยดีงาม สามารถอนุโมทนากับเขาได้ตลอด  
รอดฝั่ง แต่ถ้าสติพลัด สันดานเดิมก็มาสำแดงตัว  
เราก็จี้จ้อติดท้ายรถคันหน้าเข้าไปโดยอัตโนมัติ

พร้อมทั้งหงุดหงิดว่า... คนอะไร ไม่มีมารยาท...  
ครั้งนั้นก็ได้ว่า อ้าว...ก็เราตั้งใจไว้ว่า จะเปลี่ยน  
นิสัยตัวเองไงล่ะ ก็ชะลอรถลง

ผลที่ปรากฏขึ้น หลังจากประพาดติตนเช่นนี้  
มาประมาณ ๒-๓ เดือนนั้น แสนมหัสจรรย์ วันหนึ่ง  
ก็เกิดเหตุการณ์ทำนองเดียวกับวันที่สอนให้ลูกใจรู้คิด  
คือเราจะต้องออกจากซอยฝั่งซ้าย แล้วเบียดแซงตัด  
หน้าเขาไปเข้าช่องเลี้ยวขวา ก็เห็นรถเมล์กำลังแล่น  
มา เราก็หยุดคอย สักประเดี้ยวหนึ่ง คนขับรถเมล์  
ก็ชะโงกหน้ามาบอกว่า คุณ...คุณ ไปสิ ผมกันรถ  
ข้างๆ ไว้ให้แล้วด้วย

เราก็งงมาก คาดไม่ถึงว่า คนขับรถเมล์จะ  
อารมณดี มีใจเอื้อเฟื้ออย่างนี้ ก็ยกมือไหว้ขอบคุณ  
แล้วก็ เป็นความจริง นอกจากคนขับรถเมล์จะจอด  
ให้ทางแก่เราแล้ว ยังปรามรถคันข้างๆ ทางขวาว่า  
เดี๋ยวก่อนสิ ให้รถจะเลี้ยวขวาเขาไปก่อน เรียกว่า  
อำนวยการความสะดวกอย่างสุดคาดเดา

เหตุการณ์นี้เป็นเครื่องตอกย้ำให้เราเห็นจริงว่า  
เราประกอบเหตุอย่างไรไว้ ย่อมได้รับผลอย่างนั้น

ทำให้ใจชุ่มชื้น และมีกำลังขึ้น ต่อจากนั้น ก็สังเกตเห็นว่า บนท้องถนน เราได้รับความเอื้อเพื่อทำนองนี้บ่อยขึ้น ซึ่งครั้งที่เราขับรถแบบใจดี ปิดกั้นหนทางผู้อื่นนั้น ไม่เคยมีใครเอื้อเพื่ออย่างนี้ต่อเราเลย

ใจก็เริ่มมีกำลังขึ้น เชื่อมั่นว่า ทุกอย่าง ถ้าเราเริ่มต้นประกอบเหตุที่สมควร แล้วคอยฝึกคอยฝึนใจของเรา ให้อยู่ในกรอบที่กำหนดเอาไว้ เราก็สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมและเปลี่ยนชีวิตของเราได้



ตรงนี้ ทำให้เราตระหนักว่า ใจเป็นสิ่งยิ่งใหญ่มหัศจรรย์จริงๆ ท่านผู้รู้กล่าวว่า ไม่ใช่เพียงแค่ทุกอย่างจะสำเร็จได้ด้วยใจเท่านั้น ใจนี้ยังเป็นตัวตกแต่งเนรมิตโลก ให้วิจิตรพิสดารไปตามความปรารถนาอีกด้วย



เหตุใดจึงว่าอย่างนี้ ถ้าศึกษาเหตุการณ์ที่ผ่านมา จะเห็นมนุษย์ที่ทรงอำนาจ ทุกยุคทุกสมัย ไม่ชอบใจภูเขาสูงนั้นก็จัดการต่อให้หายไป อยากรได้ทะเลสาบตรงนี้ ทั้งที่เป็นแผ่นดินดี ๆ ก็ขุด เนรมิตให้เป็นทะเลสาบขึ้นมา เรียกได้ว่าเนรมิตโลกให้เป็นไปดั่งใจมุ่งมาดปรารถนา ใจเป็นตัวบันดาลทั้งสิ้น

ถ้าใครอ่านพระไตรปิฎก ตอนอัครคัมภีร์สูตร  
สูตรที่ว่าด้วยสิ่งที่เป็นต้นเดิม พระผู้มีพระภาคตรัส  
เรื่อง สมัยหนึ่งโลกหมุนเวียนไปสู่ความพินาศ  
สัตว์ทั้งหลายไปเกิดในชั้นอภิสสรพรหมกันโดยมาก  
ครั้งโลกเวียนกลับเกิดขึ้นใหม่ เริ่มแรกก็ร้อนจัด  
มาก แล้วค่อยเย็นลง เย็นลง ดินซึ่งเริ่มแรกร้อน  
จนเดือด เมื่อบรรยากาศเย็นลงก็มีลักษณะเหมือน  
ซूपข้นๆ เริ่มจับตัวเป็นฝ้าที่ผิวหน้า เรียกว่าง้วน  
ดิน ยังมีความร้อนระอุอยู่ในตัว สมบูรณ์ด้วยสี กลิ่น  
และรส

สัตว์ทั้งหลายในชั้นอภิสสรพรหม ก็จุติมาสู่  
โลกนี้ โดยเกิดจากใจ ยังมีฌานเป็นอุปนิสัย เป็น  
สุขอยู่ด้วยสมาธิ กินปี้ติเป็นอาหาร ตัวจึงใส มี  
แสงสว่าง ไปมาได้ในอากาศ เหมือนเมื่ออยู่ในชั้น  
อภิสสรพรหม เมื่อได้กลิ่นง้วนดิน ก็อดที่จะลอง  
ไม่ได้ จึงเอานิ้วแตะง้วนดินกิน ก็ชอบใจ

เมื่อเสพดินเข้าไป ตัวก็เริ่มมีตทึบ หมดแสง  
สว่างและหေးไม่ได้ ดินที่เสพอยู่เรื่อยๆ มีผลให้  
กายหยาบกระด้าง ผิวพรรณที่เคยสุกสว่างเหมือนๆ

กัน ก็เปลี่ยนไป เป็นบางคนผิวพรรณคล้ำมาก คล้ำ  
น้อย บางคนยังขาวอยู่ ทำให้เกิดความแตกต่าง  
หลากหลายจากกันไป

ใจที่หลุดจากสมาธิ มาติดหลงไหลในรสของ  
จ้วงดิน ก็เริ่มถูกกามวัตถุ ...รูป รส กลิ่น เสียง ผัสสะ  
... ครอบงำ ต่างจ้องมองซึ่งกันและกัน เกิดความ  
รักใคร่ในความผิดแผกของกันและกัน



ใจที่ใคร่ใฝ่กัน เกิดความกำหนดต่อกัน ทำให้  
กายเปลี่ยนแปลง เกิดเป็นเพศหญิงเพศชายขึ้น เมื่อ  
ต่างเพศเพ่งจ้องมองกันมาก ก็เกิดกำหนดเร่าร้อน  
จนสังวาสกันต่อหน้าหมู่พวก ที่ไม่มีเสื้อผ้าปกปิด ก็  
เริ่มมีความกระดากอาย มีความติดเนื้อติดใจกัน  
แยกอยู่กันเป็นคู่ หาใบไม้มาปกปิดร่างกาย สร้าง  
บ้านเรือนเป็นที่อยู่อาศัย



ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ที่ครอบงำอยู่ ชักพา  
ใจให้รังสรรค์ความเปลี่ยนแปลงตั้งแต่อุปนิสัย ไป  
กระทั่งรูปร่างกาย จากความเป็นอยู่แบบพรหม คีรี  
กลับมาเป็นสัตว์โลกช้องติดอยู่ในกามภพ กามวัตถุ  
เกิดกามราคะ ดำรงชีวิตที่เป็นเพศคู่สืบมาอีก



อุทาหรณ์จากสัตว์ชั้นอาภัสสรพรหม ทำให้  
เราเห็นว่า แม้จะเจริญไปอยู่ในชั้นพรหมแล้ว หาก  
ไม่ระมัดระวังรักษาใจ ให้มีสติตามระลึกอยู่กับ  
ความเป็นจริง ก็สามารถเผลอลงกลับมาสู่กามกิเลส  
ใหม่ได้

เมื่อไรเราเบื่อการถูกกิเลสผูกมัดรัดจิตใจ  
ทำให้เราทุกข์ด้วยการหาอยู่หากิน ทุกข์ด้วยเรื่อง  
ของโลก จนไม่มีเวลาดูแลใจ เราก็สามารถทำอย่าง  
เจ้าชายสิทธัตถะ ที่ท่านเห็นความทุกข์เหล่านี้ชัดเจน  
แล้วมุ่งมั่นปฏิบัติ

ถ้าเราจะดูว่า ทุกอย่างสำเร็จได้ด้วยใจนั้น  
สำเร็จอย่างไร ก็ดูจากประวัติของพระพุทธเจ้า  
พระพุทธเจ้าของเราไม่ได้เริ่มปฏิบัติเมื่อท่านเป็น  
เจ้าชายสิทธัตถะ ท่านเริ่มมายาวนานก่อนหน้านั้น  
ก่อนสมัยพระที่บังกรพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นพระพุทธเจ้า  
พระองค์ที่ ๑ พระพุทธเจ้าของเรา พระโคตมพุทธ-  
เจ้าเป็นลำดับองค์ที่ ๒๕

ใจที่มุ่งมั่นปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้า เกิด  
เป็นครั้งแรกเมื่อท่านเห็นพระปารูปหนึ่งและได้ถวาย

ท่อนผ้าเก่า

มาสมัยพระที่บึงกรพุทธเจ้า ท่านเป็นดาบสชื่อสุเมธ เมื่อพระที่บึงกรพาพระสาวกเสด็จมาเมืองที่สุเมธดาบสตั้งอาศรมอยู่ ชาวเมืองพากันทำทางให้พระที่บึงกรและสาวกดำเนินผ่าน สุเมธดาบสก็มาช่วยทำด้วย แต่ยังไม่ทันเรียบร้อยดี พระพุทธเจ้าและพระสาวกก็มาถึง สุเมธดาบสเอาตัวเองนอนทับโคลนให้พระพุทธเจ้าและสาวกเดินเหยียบข้าม จะได้ไม่ลื่นเป็นอันตราย เสร็จแล้วจึงลุกตามไปฟังธรรมที่ศาลากลางเมือง



เมื่อพระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมจบลงแล้ว ก็ตรัสกับสุเมธดาบสว่า สิ่ง<sup>๑</sup>ที่สุเมธดาบสได้กระทำมารวมทั้งที่ร่วมทำทางถวายท่านและสาวกในวันนี้ ถ้าสุเมธดาบสปรารถนาความหลุดพ้นเป็นอรหันตสาวกก็จะสำเร็จในชาติภพนี้



แต่พระพุทธรองค์ทรงรู้<sup>๒</sup>ในใจของสุเมธดาบสว่าปรารถนาพุทธภูมิ คือมุ่งหวัง<sup>๓</sup>สิ่งสมบุญบารมี เพื่อมาตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าอีกพระองค์หนึ่ง ท่านจึงตรัสพยากรณ์สุเมธดาบสจะได้เป็นพระพุทธเจ้า พระ

นามว่าโคดมในกาลเบื้องต้น แล้วทรงเล่าถึงการ  
บำเพ็ญทศบารมีในสิบชาติสุดท้าย ว่ามีอะไรบ้าง จบ  
ลงด้วยชาติที่มาเป็นพระเวสสันดร

ผู้หญิงคนหนึ่งฟังแล้ว ซาบซึ้งในจริยาวัตร  
ของพระเวสสันดร จึงขอโอกาสพระพุทธรเจ้า  
ปวารณาตัวมาเกิดเป็นนางมัทรี ให้พระเวสสันดรได้  
ทำมหากานันต์ ตัดพระทัยสละแม่พระมเหสีอันเป็น  
ที่รัก เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่



จากการเสียดสละครั้งนี้ เมื่อพระเวสสันดรมา  
เป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิ-  
ญาณ ขอให้เธอได้ฟังธรรม แล้วสำเร็จจอร์หัตตผล  
พระที่บิณฑกรพุทธรเจ้าก็ประทานพร



เด็กชายเด็กหญิงคู่หนึ่งก็ปวารณาตัวเป็นชาลี  
กับกัณหา เพื่อถึงวิมุตติธรรมในสมัยของพระโคดม  
พุทธรเจ้า ทุกอย่างเป็นมาด้วยใจประสงค์ของทุกคน  
สุเมธดาบสก็ตั้งใจประกอบบุญบารมี เพื่อมาเป็นพระ  
สัมมาสัมพุทธรเจ้า ผู้หญิงคนนั้น... ก็เต็มใจมาเป็น  
พระนางมัทรี เพื่อร่วมประกอบกุศลเหตุ เด็กชายก็  
มาเป็นชาลี เด็กหญิงเป็นกัณหา ต่างมาด้วยจิตที่

มุ่งมั่นปรารถนาดีต่อกัน ร่วมสังสมบุญบารมี เพื่อลุ  
สุขอันเกษม

ถึงทุกอย่างจะสำเร็จได้ด้วยใจ แต่ถ้าเราไม่ฝึก  
ใจของเรา ไม่ทำให้ตัวระลึกรู้คือสติ มีกำลังแก่กล้า  
จนเป็นเสมือนหางเสือที่มุ่งกำหนดทิศทางของใจ ให้  
ตรงไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างแน่วแน่ ใจก็ยังมี  
ขณะที่เป็นไตรลักษณ์ เป็นอนิจจัง คือ ไม่เที่ยง  
เหมือนใจของเด็กหญิงผู้มาเป็นกัณหา ธิดาของพระ  
เวสสันดร



พระเวสสันดรนั้นเป็นโอรสของพระเจ้าสญชัย  
และพระนางผุสดี ได้ขึ้นครองราชสมบัติอยู่ที่กรุงสีพี  
แทนพระราชบิดา เมื่อพระชนม์ได้ ๑๖ พรรษา ได้  
พระนางมัทรีซึ่งเป็นราชธิดากษัตริย์มัททราชเป็นมเหสี  
มีพระโอรสธิดาพระนามว่า ซาลีและกัณหา

ท่านมีอุปนิสัยชอบบริจาคทาน ได้ตั้งโรงงาน  
ที่ประตูเมืองทั้งสี่ ที่กลางเมือง และที่หน้าประตูพระ  
ราชวัง รวมเป็น ๖ แห่ง

คราวนั้น เมืองกาลิงครัฐข้าวยากหมากแพง  
ฝนแล้งไม่ตกต้องตามฤดูกาล พืชพันธุ์ธัญญาหาร

ตายไปเป็นอันมาก พระราชาแคว้นนั้นจึงส่ง  
พราหมณ์มาทูลขอช้างเผือกพระที่นั่ง ชื่อปัจฉย-  
นาเคนทร์ จากพระเวสสันดร เพราะช้างพระที่นั่งนี้  
อยู่ที่ไหนจะทำให้ชุ่มชื้น ฝนตกต้องตามฤดูกาล เกิด  
ความอุดมสมบูรณ์

พระเวสสันดรพิจารณาเห็นความจำเป็นของ  
เมืองกาลิงครัฐ จึงยกช้างพระที่นั่งให้

ชาวกรุงสีพีเป็นเดือดเป็นแค้น ไม่พอใจ พา   
กันไปชุมนุมหน้าพระลาน ฟ้องร้องให้พระเจ้า  
สวัญชัยเนรเทศพระเวสสันดร มิฉะนั้นพวกเขาจะ  
พินาศเดือดร้อน เพราะพระเวสสันดรประทานช้าง  
เผือกคู่บ้านคู่เมืองแก่พราหมณ์ไปเสียแล้ว ต่อไป   
คงยกบ้านเมืองให้คนอื่น ไม่เหลือทรัพย์สิน แผ่นดิน  
เมืองสีพีเป็นแน่

พระเวสสันดรเต็มพระทัยรับการเนรเทศโดย  
ลำพัง ไม่ต้องการเอาพระมเหสีโอรสธิดาไปดกระกำ  
ลำบากด้วย

แต่พระนางมัทรี และกัณหา ซาลี ทรงขอ  
ติดตามไปด้วย

ระหว่างที่ไปอาศัยอยู่ในป่ากัน พระเวสสันดร  
ครุ่นคิด หาทางว่า ทำอย่างไร ท่านจึงจะเอาพระนาง  
มัทรี กัณหา ซาลี ส่งกลับพระนครได้ หากท่านเป็น  
อะไรลงไป ซายาและโอรสธิดา จะได้อยู่กันอย่าง  
ปลอดภัย

♥ ขณะที่ท่านดำริอยู่นั้น วันหนึ่ง ชูชกก็เดินทาง  
ขึ้นต้นมาถึงอาศรมพระเวสสันดร แล้วทูลขอกัณหา  
ซาลีไปช่วยทำงานบ้านแทนนางอมิตดาเมียสาวของ  
ตน พระเวสสันดร รักโอรสธิดาก็สุดรัก แต่สังเกต  
ดูชูชกแล้ว ก็แน่ใจว่าเป็นคนโลภ หากท่านตั้งค่าตัว  
ของกัณหา ซาลีให้สูงมาก ขนาดที่ใครก็ไม่สามารถ  
♥ ไล่ตัวไปได้ นอกจากพระเจ้าสญชัย พระราชบิดา  
ชูชกคงทะนุถนอมลูกท่านจนถึงพระนคร เพราะเห็น  
แก่ค่าไถ่

ท่านจึงตั้งค่าตัวของซาลีเป็นทองคำแท่ง  
จำนวนหนึ่ง และข้าทาสช้างม้าวัวควาย ของกัณหา  
เป็นเงินแท่ง และข้าทาสช้างม้าวัวควายเช่นกัน ซึ่ง  
ชูชกถึงกับตาลุกเมื่อได้ยินจำนวน และมั่นใจว่า ถ้า  
รักษาพระกุมารไปจนถึงพระนคร พาไปหาพระเจ้า

สัญญาชัย ดนจะได้ค่าไถ่ตัวกัณหา ซาลี ร่ำรวยเป็นแน่  
พระเวสสันดรเอง ทั้งที่ทรงเชื่อว่า ท่านคาด  
การณ์ไม่ผิด ในการส่งพระกุมารกลับสู่พระนคร แต่  
ความผูกพันอาลัยรักห้วงหวงในพระกุมาร ก็อดวิตก  
ทุกข์ร้อนไม่ได้ว่า หากคาดผิด ชูชกเอาพระกุมาร  
ไปตกกระกำลำบาก เคี้ยวเข็ญเข็ญนตีเล่า ท่านจะทน  
ได้หรือ ความคิดเหล่านี้ วกวนกลับไปกลับมา จน  
ท่านรู้สึกเหมือนจะหักพระทัยให้พระกุมารไปไม่ได้



ในที่สุด เหตุผลก็แน่นแน่ ท่านตัดพระทัยยก  
กัณหา ซาลี ให้ชูชก ทรงเรียกพระกุมารให้ออกมา  
จากที่ซ่อน เพื่อไปกับชูชก กำชับทั้งสองพระองค์ให้  
จำค่าตัวของตัวเองให้แม่น ถ้าใครมีเงินมาไถ่ตัวจาก  
ชูชกได้ ก็ให้พระกุมารยินยอมอยู่กับผู้นั้นสืบไป



ซาลีเข้าใจน้ำพระทัยพระบิดา เมื่อขึ้นจากคู  
น้ำที่ลงไปซ่อนอยู่ระหว่างกอบัว ก็ลงใจยินยอมไป  
กับชูชก แต่ใจของกัณหา เด็กหญิงตัวเล็กๆ นั้นเต็ม  
ไปด้วยความโทมัสน้อยใจ แม้จะเคยมุ่งมั่นศรัทธา  
ตั้งใจปวารณาตัวไว้กับพระที่บึงกรพุทธเจ้า มาเกิด  
เป็นกัณหา เพื่อให้พระเวสสันดรได้ใช้บำเพ็ญมหา

ทาน มาบัดนี้ ความทุกข์ที่ครอบงำ พาใจให้ลืม  
ความมุ่งมั่นเดิมหมดสิ้น

กัณหาแม้แต่ความน้อยใจแห่งใจว่า พระบิดา  
ทำอย่างนี้ได้อย่างไร ยิ่งชุกสงเสียงชู้ วางอำนาจ  
ว่า ถ้าตั้งดี ชักช้าอยู่ จะเขียนดีนะ กัณหาก็ร้อง  
เรียกให้พระเวสสันดรช่วย พระเวสสันดรหักพระทัย  
ชมพระทัยตอบกัณหว่า ท่านยกให้ชุกแล้ว กัณหา  
ต้องเชื่อฟังชุก เคารพชุกเหมือนที่เคารพท่าน



กัณหาจึงตั้งจิตอธิษฐานว่า แต่ต่อไป ขออย่าได้  
เจอเจอเป็นพ่อลูกกันอีกเลย ลืมคำที่เคยขอมมาเป็น  
ลูกเจ้าชายสิทธัตถะอีก เป็นการลบล้างคำอธิษฐาน  
เดิม นี่แหละ... อนิจจา สัญญา... ความจำไม่เที่ยง



ใจเป็นพลังยอดเยี่ยมเหนือพลังใดๆ ใน  
จักรวาลก็จริง แต่ถ้าเราไม่ฝึกฝนให้สติเป็นหางเสือ  
ที่ดี เราก็อำนาจตัวเองย่ำแย่ไปเหมือนกัน ตั้ง  
กุศลจิตไว้ว่า ขอเอาตัวมาให้พระเวสสันดรสละเป็น  
ทาน เพื่อร่วมกระทำมหากุศลไว้เป็นเสบียง ให้ตัว  
เองได้สำเร็จเป็นอรหันต์ ในสมัยพระโคตมพุทธเจ้า



ครั้งพระเวสสันดรยกให้ชูชก สติก็ปลิวหลุด  
ไป ใจเกิดอารมณ์ทุกข์โหม่นสน้อยใจ เฟงโทษว่า พ่อ  
ใจร้าย เลิกกันแล้ว ไม่ขอเป็นลูกเป็นพ่อกันอีกแล้ว

พรของพระที่ปังกรพุทธเจ้าก็คงสัมฤทธิ์ผล  
ถึงกำหนดจะมาเป็นนางอุบลวรรณาธิดาเศรษฐี  
เมืองสาวัตถี ก็ได้บวชเป็นภิกษุณี ปฏิบัติจนสำเร็จ  
เป็นพระอรหันต์ เพราะถึงแม้ใจจะแปรปรวนไปตาม  
อารมณ์ เป็นลูกไม่เป็นลูกก็ตาม แต่ส่วนที่ใฝ่บำเพ็ญ  
บุญกุศลนั้น คงพากเพียรกระทำสม่ำเสมอ จึงคง  
สัมฤทธิ์ผล

ถ้าเราตามมองให้เห็นวิถีจิต วาระจิตของเรา  
ได้ เราจะสลัดใจกับตัวเอง บัดเดียวใจก็ปรารถนา  
อย่างนี้ อีกบัดเดียว ก็พลิกไปปรารถนาอย่างโน้น  
ทุบถองต่อยตีกันเอง แล้วเฟงโทษว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์  
ทั้งหลายไม่ยุติธรรม ไม่เห็นบันดาลให้เป็นไปดังใจ  
ก็ใจเราเองจะเอาอย่างไร เจ้าตัวยังไม่รู้ชัดเลย บัด  
เดียวจะเอาอย่างนี้ อีกบัดเดียวจะเอาอย่างโน้น ตี  
กันอยู่รำไป



ให้ดูเอาไว้ แล้วคอยฝึกฝน คอยเอาสติจับ  
สังเกตดู จะเห็นได้ชัดขึ้น จนเราเหนื่อยหน่าย เบื่อ  
กับความแปรปรวนของใจ แล้วเริ่มสำรวจ คอย  
ระมัดระวัง จับตาดูไว้ให้แน่นเฝ้าเที่ยงตรง สติเป็น  
ทางเสื่อคอยกำกับ ใจจะพลิกเปลี่ยน สติก็ห้ามล้อ  
ทักท้วงขึ้น... จะเอาอย่างไรแน่... เราเป็นคนจริง หรือ  
คนปลอม



ตรงนี้แหละ ที่ช่วยให้เราเดินไปบนมรรคได้  
สม่ำเสมอขึ้น



เรามาดูเรื่องจริงที่เกิดขึ้นสักเรื่องหนึ่ง เป็น  
เรื่องของสุภาพสตรีที่รู้จักคุ้นเคยกับดิฉัน เธอเป็น  
คาทอลิก มีลูก ๓ คน เมื่อลูกคนเล็กอายุได้ประมาณ  
๕ เดือน คุณแม่ซึ่งเป็นมะเร็งเต้านมก็ตายไป ปกติ  
คุณแม่จะดูแลหลาน คือลูกของเธอ เมื่อกลับจาก  
โรงเรียนก็จะมีขนมของว่างที่ท่านทำเตรียมไว้พร้อม

ตัวเธอเองทำงานรัฐวิสาหกิจ เมื่อคุณแม่ตาย  
ไป เธอก็ว่าเหว่ เพราะแม่ลูกคู่นี้สนิทสนมกันมาก  
ลูกๆ ก็ยกให้เป็นหน้าที่เด็กรับใช้ดูแล รวมทั้งข้าว  
ปลาอาหารของว่าง วันหนึ่ง เธอหนีออกไป เมื่อลูกๆ

บ่นขึ้นมาว่า... ถ้าพระเจ้ามีจริง ขอเปลี่ยนกันก็ดี  
แหละ ให้พระเจ้าเอาแม่ไป แล้วแลกคุณยายคืนมา  
ฟังแล้วก็ใจหาย ถ้ามลกกๆ ว่า... ทำไมเป็น  
อย่างนั้นล่ะ...

ลูกอรรถาธิบายว่า ถ้ามีคุณยาย ก็มีขนม  
แสนอร่อย ถูกปากไปหมดทุกอย่าง กลับถึงบ้าน  
แล้ว เหมือนขึ้นสวรรค์ แต่มีแม่ มีอะไรก็ไม่รู้ กิน  
ไม่ลงสักอย่าง

แม่อึ้งใจแห้ง พุดอะไรไม่ออก

ช่วงนั้น ดิฉันอยู่ที่วัดท่านอาจารย์สิงห์ทอง  
เพราะคุณโยมแม่ของท่านเจ็บหนัก สุภาพสตรีท่านนี้  
แทนที่จะไปพักผ่อนสุดสัปดาห์กับครอบครัวเช่นเคย  
เธอบอกสามีว่า อาทิตย์นี้ คุณพาลูกๆ ไปเที่ยวกัน  
เองก็แล้วกันนะ ฉันจะไปหาเพื่อนที่อีสาน

เมื่อมาถึงวัด เธอก็กราบเรียนท่านอาจารย์  
อย่างไม่อ้อมค้อมว่า เธอเป็นคาทอลิก ที่มานี้ ขอ  
อนุญาตมานอนคุยกับดิฉัน เช้าวันอาทิตย์ก็ขอ  
อนุญาตไปโบสถ์ที่อุดร... ไม่ได้มาหาท่านอาจารย์ จะ  
มานอนคุยกับเพื่อน

ท่านอาจารย์ก็เออออ ...เอาเลย ...จะเอาอย่างไร  
ก็เอากัน จะไปโบสถ์ ท่านจะจัดรถให้ จะเอาอะไร  
ได้ทั้งนั้น แต่ถึงเวลาเข้าจริง เพื่อนไม่ได้คุยกับดิฉัน  
สักคำ ท่านให้เธอพักกุฏิหลังคาหญ้าติดทางจงกรม  
และให้หัดภาวนา โดยให้เหตุผลว่า การภาวนานั้น  
เป็นสากล คริสต์ก็ทำได้ พุทธก็ทำได้ เป็นการฝึก  
เพื่อให้ใจมีกำลัง มีความสงบ ตกเย็น ท่านอาจารย์  
ลงศาลา ก็ให้เณรมาเชิญเธอไปฟังด้วย

๒-๓ เดือนต่อมา วันหนึ่ง ลูกคนเล็กโผมา  
กระแทกหน้าอกของเธอ ด้านเดียวกับที่คุณแม่เป็น  
มะเร็ง ทำให้เจ็บเต้านมอย่างมากมายเกินเหตุ เธอ  
จึงไปให้แพทย์ตรวจ และพบว่าเป็นมะเร็งที่เต้านม  
ข้างนั้น จึงกำหนดวันผ่าตัด และเธอก็ใจเสียอย่าง  
มาก ๆ เพราะฝันว่า คุณแม่มาชวนให้ไปอยู่ด้วยกัน  
ทำให้ฝังใจว่า เธอคงตายจากการผ่าตัดแน่ ใจก็หวัง  
ว่า ลูกคนเล็กจะอยู่อย่างไร เพราะเพิ่งอายุ ๗ เดือน  
เศษ ๆ

ในความวุ่นวายเหล่านี้ เธอเกิดระลึกถึง  
คำสอนของท่านอาจารย์ขึ้นมา ใจก็เริ่มมีสติ และ

จดจ่อมุ่งทำสมาธิ เพราะท่านอาจารย์บอกว่า ใจจะได้มีกำลัง มีความสงบ เมื่อใจค่อยสงบจากความว้าวุ่นวิตกกังวล เธอเกิดรู้สึกขึ้นมาว่า เธอยังตายไม่ได้ ความรู้สึกนี้รุนแรงและเด็ดเดี่ยวมาก

เธอจึงมุ่งมั่นทำภาวนาติดต่อกันเรื่อยมา ตั้งแต่เข้าโรงพยาบาลเพื่อทำผ่าตัด ทำให้หลังผ่าตัดเธอฟื้นตัวเร็วมาก แม้ว่ามะเร็งจะลุกลามเข้าต่อมน้ำเหลืองไปแล้วก็ตาม บางช่วง เธอรู้สึกเป็นปกติสบาย เหมือนหายสนิท แต่บางช่วงมะเร็งก็กำเริบขึ้นมาใหม่

๒ ปีต่อมา คืบหนึ่ง เธอตื่นขึ้นมากลางดึก เพราะเจ็บลึกๆ อยู่ในสะโพกด้านขวา เจ็บจนนอนต่อไม่ได้ ลุกขึ้นก็เดินไม่ได้ เพราะความเจ็บ หายา มาทา มานวด กินยาแก้ปวดก็แล้ว ก็ไม่มีอะไรดีขึ้น ระลึกถึงคำสอนของท่านอาจารย์ที่ว่า ถ้าทำอะไรทุกอย่าง ทุกอย่าง จนหมดแล้ว ยังไม่ได้เรื่อง ก็เอาธรรมโอสธ คือ เอาใจของเรามารักษาเรา

เธอเลยลุกขึ้น เดินจงกรม เจ็บ...ปวด... เอาสติกำหนดรู้ สักแต่รู้ เริ่มแรกก็เดินโขยกเขยก ชัด

สาย เขาไปมา แต่เมื่อใจไม่ไปวุ่นกับความเจ็บปวด การเดินก็ค่อยคล่อง เป็นปกติขึ้น จนเป็นเดินจงกรม ที่สงบสำรวม รู้ตัวทั่วพร้อมในที่สุด

ชีวิตของเธอเป็นอยู่ได้ด้วยการภาวนา เพื่อ บำบัดความทรมานจากความกังวล ความเจ็บปวด โดยเธอก็ไม่รู้ตัวว่า ตัวเองกำลังภาวนาอยู่อย่างต่อเนื่อง เธออยู่มาตั้งแต่มะเร็งเริ่มที่เต้านม กระจายไปที่กระดูกสะโพก ลูกลามไปกระดูกสันหลัง ไปที่ตับ ที่ปอด รวมเวลาทั้งหมดได้ ๑๗ ปี ตั้งแต่ลูกคนเล็ก ๗ เดือน จนลูกสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้

ร่างกายของเธอ ถ้าจะเปรียบเทียบกับเป็นบ้าน ก็คงเป็นบ้านที่ถูกปลวกกินจนหาชิ้นดีไม่ได้ เผลอหายใจแรงไปหน่อย ก็อาจเสียชีวิต ลมหายใจ สะดุดหยุดไปได้ ใจของเธอที่เฝ้าพุ่มพีกรักถนอมลูก มา คงเห็นตามความจริงว่า ลูกเติบโตใหญ่พอที่จะพึ่งพาตัวเองได้แล้ว จึงคลายความยึดมั่นที่ว่า เธอยังตายไม่ได้ ค่อยวางกายให้เป็นไปตามธรรมชาติ คือพร้อมจะตายอย่างมีหลักใจ ไม่ใช่เสียดสี กระเซอะ กระเซิงคุ้มตัวไม่รอด

สภาพตอนสุดท้ายของเธอ ซึ่งมะเร็งกระจาย  
ไปที่ปอด ที่ตับ มีน้ำทั้งในช่องปอด ในช่องท้อง เป็น  
คนใช้ทั่วไป ต้องทูลนทูลราย ครวญครางไม่มีเวลา  
สงบ แต่เธอมีสติ กำหนดรู้อยู่จนลมหายใจสุดท้าย  
เราทุกคนประทับใจกับการตายอย่างสง่างาม  
ของเธอมาก และเห็นชัดว่าใจนี้สำคัญจริงแท้ ถ้าเรา  
มุ่งมั่นปรารถนา แล้วปักใจลงมือกระทำ เราสามารถ  
ฟันฝ่าอุปสรรคขวากหนามได้ทุกอย่าง จนสำเร็จดัง  
ใจปรารถนา ระหว่างที่มีชีวิตอยู่ เธอก็ไม่ได้อยู่  
อย่างเป็นภรรยาคนรอบข้าง แต่อยู่อย่างนักศึกษา  
ผู้เก็บเกี่ยว เรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อทำใจให้  
พัฒนาก้าวหน้าไปเรื่อยๆ

ลูกคนโต ซึ่งคุ้นเคยกับการเห็นแม่ พออะไร  
ผิดปกติ อาการเจ็บไม่ดีขึ้น ...ภาวนาก่อน คิดอะไร  
ไม่ออก ...ภาวนาก่อน ไม่มีอะไรทำ ...ภาวนาก่อน  
ตอนที่แม่จะตาย ลูกคนโตจบปริญญาโทแล้ว มาช่วย  
ดูแลแม่ พอเห็นแม่เปลอเอาใจไปเกาะเกี่ยวกับความ  
เจ็บปวด ลูกจะเตือน ...แม่จ๊ะ พุทโธจ๊ะ...

ช่วงสุดท้ายที่แม่นอนแบบติดเตียง ลูกไม่ได้ ลูกเอาสติ๊กเกอร์ที่มีคำว่า สติ ไปติดไว้บนพาดานตรง ระดับดาแม่ พอแม่ลืมตาขึ้น ก็พบสติเตือนความจำ อยู่บนพาดาน คำว่า อภัยและเมตตา อยู่ที่กำแพง ด้านปลายเตียง เรียกว่าสรรหาเครื่องเตือนใจสารพัด มาไว้รอบตัวแม่

เธอเล่าว่า เธอชื่นใจที่ลูกๆ ฟังตัวเองได้ มี หัวใจของตัว ทำให้เธอแน่ใจ มั่นใจ หหมดห่วง ถึง ดายไป สิ่งที่คุณคิดจะสอนลูก ก็มีอยู่ในใจลูกครบถ้วน หหมดแล้ว คือ เธอได้ทำหน้าที่ของเธอ จนตระหนัก ชัดในใจว่า ทุกสิ่งเรียบร้อยสมบูรณ์ ถึงอยู่ต่อไป ก็ คงทำอะไรให้ดีกว่านี้ไม่ได้อีกแล้ว เพราะฉะนั้น เธอ จะไป เธอจะอยู่ ลูกไม่รู้ว่าเหวหรือขาดผู้ชี้แนะ

ถ้าเป็นอีกบางคน อาจจะมีลมหายใจอยู่ จริง แต่เป็นการอยู่อย่างแห้งแล้ง ทวงบุญทวงคุณ ...นี่ลูกรู้บ้างหรือเปล่า แม่เจ็บเหลือเกิน แต่ก็ต้อง ทนอยู่ เพื่อลูก... อะไรต่อมิอะไร ทำนองนี้ ได้ยิน ได้ฟังแล้ว มีแต่ความขมขื่น ห่อเหี่ยว

แต่เนี่ ทุกคนต่างมีชีวิตชีวา ได้คุณได้ประ โยชน์ด้วยกันถ้วนทั่วหน้า ลูกๆ ทั้งที่ยังเป็นหนุ่ม



เป็นสาว ก็ตระหนักว่าใจเป็นเรื่องสำคัญอันดับหนึ่ง การภาวนาสำคัญและจำเป็นต่อชีวิต ช่วยให้ชีวิตได้หลักที่ดีงาม มั่นคง แข็งแรง

เมื่อถึงวาระจะมีครอบครัว แน่نون เด็กๆ เหล่านี้ย่อมเลือกผู้ที่เห็นในคุณประโยชน์ของการภาวนา เป็นการวางรากฐานชีวิตด้วยปัญญาเห็นชอบ เกิดความแน่นอน มั่นคงตลอดไปตลอดกาล อยู่ในอริยมรรค

เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องชาดก เป็นเรื่องจริงร่วมสมัยที่เราทุกคนต่างก็สามารถนำมาปฏิบัติกับตัวเองได้ด้วยกันทุกคน มาจากคนที่มีชีวิตเลือดเนื้อเหมือนๆ เรา สามารถสัมผัสจับต้องได้

ถ้าเราศึกษาต่อไป ครูบาอาจารย์ที่เป็นพระป่า อย่างท่านอาจารย์สิงห์ทองเล่าให้พวกลูกศิษย์ฟังถึงสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ขณะธุดงค์ไปตามป่าตามเขา ทำนชาดแคลนยาต่างๆ โดยเฉพาะยารักษาไข้ป่า เพราะราคาแพง เป็นสิ่งหายาก การพกพาติดตัวไปก็เสื่อมสภาพได้ง่ายจากความชื้นแฉะของภูมิอากาศ ท่านจึงต้องอาศัยธรรมโอสถคือการภาวนา

เป็นยารักษาโรคกัน

หรืออย่างกรณีของหลวงปู่ฝั้น เมื่อออกพรรษาปี ๒๔๗๕ ท่านธุดงค์ไปวิเวกอยู่ที่บ้านหนองบัว แล้วเกิดอาพาธเป็นไข้ป่าขึ้นมาอีก ท่านฉันควินินก็แล้ว ยาอื่นๆ ก็แล้ว ไข้ป่าก็ไม่หายขาด ท่านจึงใช้การภาวนากำหนดจิตดู พอจิตรวม ท่านก็พิจารณากายเพื่อดูอาการไข้

ทันใดท่านนิมิตเห็นอะไรอย่างหนึ่ง กระโดดออกจากสี่ข้างของท่าน ไปยืนอยู่ข้างหน้า เจ้าอะไรดนนั่นกลายเป็นกวาง แล้วกระโดดลงไปในห้อง จากนั้นก็กระโดดขึ้นจากหัวเตียงต่อไป ขณะวิ่งมันกลายเป็นช้างตัวใหญ่บุกป่า เสียงไม้หักโครมครามลั่นไปจากสายตาของท่าน

รุ่งเช้า อาการไข้ของท่านก็หายเป็นปกติ

จากนั้นเป็นต้นมา ถึงท่านจะธุดงค์ไปในดงไข้จับสั่น หมูพวกจะเป็นไข้ป่ากัน ท่านก็ไม่เป็นไข้ป่าอีกเลย ถ้าเรามุ่งมั่นทำจริงอย่างท่าน ใจของเราก็มีศักยภาพอย่างนั้น แต่ส่วนใหญ่เวลาทำ เราไม่มุ่งมั่นเอาจริงอย่างท่าน ไม่ตั้งใจจริง เราจึงทำไม่

สำเร็จ อย่าเอาถึงใช้ป่าเลย เพียงแค่ปวดท้องหรือ  
เป็นอะไรนิดๆ หน่อยๆ เริ่มต้น เราก็ตั้งท่าทะมัด  
ทะแม่ง ครั้งนี้ จะใช้ธรรมโอสถรักษา ไม่กินยา

แต่อีกสักประเดี๋ยวเดียว เราก็ร้องครวญคราง  
รับความหยาเป็นการใหญ่ เพราะใจของเราไม่มุ่งมั่น  
ไม่จดจ่อปักใจจริงจัง เจ็บเข้าหน่อยก็ปลิวไปเกาะอยู่  
กับความเจ็บ มันเลยไม่เจ็บอยู่แค่ท้อง แต่ลุกลาม  
เข้ามาเจ็บถึงใจ เจ็บท่วมทับหนักหนาสาหัสจนทน  
ไม่ไหว ใจจะขาดอยู่แล้ว

เมื่อเป็นอย่างนี้ ใจก็กว้างขวาง ทดท้อ เพราะ  
ทำที่ไรก็ไม่ประสบผลสักครั้ง เราต้องโน้มน้าวใจให้  
เห็นคุณค่าของสิ่งที่จะทำให้แจ่มชัดเสียก่อน ใจจึง  
จะเกิดกำลัง มุ่งมั่นปักลงไปว่า เป็นตายอย่างไร ก็  
ต้องเอาให้สำเร็จจนได้ ดังที่เจ้าชายสิทธัตถะตัด  
พระทัยเสด็จออกบวช

ใครๆ ก็ว่า ถ้าเป็นเรา มีปราสาท ๓ ฤดู เรา  
ไม่ทิ้งไปหรอก นั่นก็เพราะเราไม่เห็นคุณค่าของการ  
บวช ไม่เห็นทุกข์ของการครองเรือน ของชีวิตฆราวาส

แต่เจ้าชายสิทธัตถะทรงเห็น ถึงจะมีปราสาท  
๓ ฤดู ถึงจะเนรมิตทุกสิ่งได้ตั้งใจปรารถนา แต่  
ความแก่ ความตาย ช่างน่ากลัวสุดประมาณ นาย  
ฉันนะยืนยันว่า พระองค์เองก็ต้องแก่ พระราชบิดา  
ก็ต้องแก่ ต้องตาย บุคคลที่ท่านรักหวงแหน ทุกผู้  
ทุกคน ต้องแก่ ต้องตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น

ความกลัวนี้เห็นจริงเห็นจัง สุดชีวิตจิตใจ จน  
ทำให้ท่านเห็นว่า ถึงจะมีราชบัลลังก์ มีอะไรๆ  
มากมายท่วมทับสิ้นฟ้า ก็ไม่คุ้มกัน กับการต้องมา  
แก่ มาตาย ท่านจึงสละทุกสิ่งเป็นเดิมพัน เสด็จออก  
บวช เพื่อแสวงหาความไม่แก่ ความไม่ตาย

ท่านผู้รู้ได้อธิบายให้ฟัง ถึงเหตุที่เจ้าชาย  
สิทธัตถะปลงพระเกศา

สังคมิในเดียสมัยนั้น ท่านเป็นวรรณะกษัตริย์  
หากถูกขับออกจากวรรณะของท่าน ก็ยังมาอยู่กับ  
วรรณะที่ลดหลั่นลงมา คือแพศย์ หรือศูทรได้ แต่  
ทุกวรรณะ เมื่อกลับออกมาแล้ว ถือเป็นบุคคลต้อง  
สาป ไม่มีวรรณะไหนปรารถนา แม้จะไปขออยู่กับ  
จัณฑาล จัณฑาลก็ไม่รับ

การถูกกลั่นแกล้ง หมายถึงการเป็นนักโทษชั้น  
เลวร้ายที่สุด เพราะฉะนั้น ณ ช่วงเวลาที่เจ้าชาย  
สิทธัตถะใช้พระชรรค์ ตัดพระเกสาทิ้งนั้น คือการ  
ตอกย้ำกับพระองค์เองว่า ถ้าเราเปลี่ยนใจ ไม่มีใคร  
คบหาสมาคมกับเราแล้ว

หากท่านยังมีพระเกสาอยู่ ท่านไม่เอาจริง  
เปลี่ยนพระทัยเลิกปฏิบัติ ท่านก็ยังกลับคืนมาเป็น  
เจ้าชายสิทธัตถะได้ หรือไม่อยู่ในวรรณะกษัตริย์ จะ  
ไปอยู่กับใครๆ ก็ยอมได้ แต่เมื่อปลงพระเกสาแล้ว  
จะไปขออยู่กับใคร แม้กระทั่งจันทาลยังไม่เอาท่าน  
คนอื่นเดียวมีความเชื่อว่า การกลั่นแกล้งคือการถูก  
ลงโทษออกฤทธิ์ จะไม่มีใครสังสรรค์สมาคมด้วย

การปลงพระเกสา คือการบอกกับพระองค์  
เองต้องมุ่งไปข้างหน้าแต่ทางเดียว คือปฏิบัติอย่าง  
เด็ดเดี่ยวจริงจัง ถ้าจะรวนเรเปลี่ยนพระทัย ถอย  
กลับ โอกาสก็ไม่เอื้ออำนวยเสียแล้ว และเป็นการ  
วางรากฐานพุทธวงศ์ให้เป็นวงศ์ของคนหมดคุณค่า  
ราคาทางโลก เป็นการทดสอบจิตใจผู้มาสู่พุทธวงศ์  
ว่า จะแน่วแน่ เข้มแข็ง อดทน ลดละตัวตนได้แน่

หรือ จะได้มุ่งมั่น เอาจริงเอาจัง ตั้งใจปฏิบัติจน  
บรรลุมรรคผล

หรือขณะที่ท่านตั้งพระทัยในคืนวันเพ็ญ กลาง  
เดือน ๖ เมื่อโสติดิยพราหมณ์น้อมถวายหญ้าคา ๘  
กำ ปลูกดาสนะ แล้วประทับบนบัลลังก์หญ้าคา ตั้ง  
จิตอธิษฐานว่า ถ้าใจของท่านไม่อาจตรัสรู้อุตตร-  
สัมมาสัมโพธิญาณ ถึงเลือดและเนื้อในกายจะเหือด  
จะแห้งไป เหลือแต่หนัง เอ็น กระดูก ก็จะไม่เลิกละ  
ความเพียร โดยลุกจากบัลลังก์นี้เด็ดขาด

เจ้าชายสิทธัตถะปักพระทัย ...ตายเป็นตาย...  
ถ้าไม่ได้อุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ท่านจะไม่ยอม  
ขยับเขยื้อนจากบัลลังก์หญ้านี้

เราอธิษฐานว่า คตินี้ ถ้าใจไม่เป็นสมาธิ จะ  
ไม่ขยับเป็นเด็ดขาด เมื่อเริ่มต้น ใจมุ่งมั่นอย่างนี้จริง  
แต่พอนั่งไปได้หน่อย เจ็บตรงนั้น เหน็บกินตรงนี้  
เราก็เริ่มห้วงหวงกายมากกว่าใจ ..โอ๊ย ...หลังพังไป  
แล้ว ขอเหยียดลงพักหน่อยเถอะ ไม่เป็นไร วันนี้  
ยังไม่เป็นสมาธิ พรุ่งนี้ค่อยเอาใหม่ก็แล้วกัน

เราเป็นกันแบบนี้ ท่านอาจารย์จึงตราหน้า  
ว่า ...มันถึงยังเป็นเราอยู่นี้แหละ ไม่ไปถึงไหนสัก  
ที... ขณะที่ครูบาอาจารย์ท่านเอาจริงเอาจัง ปฏิบัติ  
ตามรอยบาทพระพุทธรองค์ มุ่งมั่น เพียรพยายาม  
ตามธรรม ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นดี ขณะที่พวกเรา  
ผู้จัดสรรตัวเองว่า เป็นพวกไฮเทค ๘๔,๐๐๐ มาก  
มายเกินจำเป็น ย่นย่อ สรุปลงมาให้เหลือ ๒ ชั้นดี  
คือ เสื่อกับหมอน เอะอะอะไรก็ ...เอาละ พอแล้ว  
...แล้วก็ล้มตุ้มลงกลางหมอน

เราถึงได้พอแล้ว สันโดษ เป็นเราอยู่นี้แหละ  
ไม่ไปถึงไหนสักที

ฟังท่านว่าที่ไร เราก็แอบเข้าไปถึงใจ บอกกับ  
ตัวเองว่า คราวหน้าจะต้องเอาให้จริงจัง มัวย่อหย่อน  
เหลวแหละอยู่อย่างนี้ไม่ได้แล้ว ครั้นนั่งปฏิบัติไปได้  
สักหน่อย ใจก็เริ่มแปรเปลี่ยน ไม่เที่ยง... เราก็ต้อง  
เอาตามกำลังของเราสิ มีกำลังทำได้แค่นี้ ก็เอาแค่นี้  
จะไปหักโหมอะไรกันนักกันหนา

ใจของเราไม่ห้าวหาญ เด็ดเดี่ยว เอาจริงเอา  
จังอย่างท่าน ผลของท่าน จึงทุกอย่างสำเร็จได้ด้วย

ใจ แต่ของเรา เหลาะแหละ ย่อหย่อนอ่อนแอ อะไร  
จึงไม่สำเร็จ เพราะใจของเราโลเล เหมือนปักลงไป  
ในน้ำ ปักแล้ว ก็หลุดเลื่อนหายไปหมด

เราจึงต้องฝึกเรา ฝึกใจของเราให้เอาจริงเอา  
จัง ตั้งพุทธพจน์ที่ว่า บุคคลจะล่วงทุกข์ได้เพราะ  
ความเพียร ไม่มีสิ่งใดยากเกินสติปัญญา ศรัทธา  
ความเพียรของมนุษย์ไปได้ ที่เราแก้ต่างว่า เราสติ  
ปัญญาน้อย ปล่อยท่านผู้มีสติปัญญามากทำไปเถอะ  
ไม่เป็นความจริง เพราะสติปัญญาของทุกคนคือพุทธะ  
ธาตุรู้หรือใจตัวเท่านั้นเอง



ทุกสิ่งมีชีวิตที่มีใจครอง จะมีพุทธะด้วยกัน  
ทุกชีวิต กำลังของพุทธแต่ละชีวิตสามารถรู้ตามเป็น  
จริง จนตัดกิเลสได้หมดสิ้น เท่าเทียมกัน แต่  
ความสามารถพิเศษที่จะไปรู้ไปเห็นอดีต อนาคต รู้  
ความนึกคิด จิตใจ ผู้นั้นผู้นี้ ซึ่งเปรียบเสมือนเครื่อง  
ประดับสร้อยถนิมพิมพาภรณ์นั้นไม่เท่าเทียมกัน

การจะตัดกิเลสให้หมดสิ้นไปจากใจ เพื่อให้ใจ  
เป็นอิสระ วิมุติหลุดพ้นนั้น พระพุทธองค์ตรัสรับรอง  
ว่าสามารถทำได้เสมอกันทุกผู้ทุกคน ไม่มีข้อยกเว้น



ออสวกขยญานนี้ เรามีเทียบเท่ากันหมด แต่ต้อง  
เด็ดขาด ทำจริงจัง

อุปมาเหมือนการชุดน้ำบาดาล ท่านบอกว่า  
ข้างใต้มีน้ำบาดาล ถ้าทำแบบเราๆ ก็ชุดแบบสะกิด  
สะเกา ย็อกๆ แยกๆ ชุดนานแค่ไหนก็ไม่ทะลุหิน ก็  
ไม่มีน้ำออกมา ส่วนเจ้าชายสิทธัตถะทรงชุดอย่าง  
สุดกำลังกาย กำลังสติปัญญา มุ่งมั่นชุดจริงจังจน  
ทะลุหิน ท่านก็ได้น้ำบาดาล ตรงนี้คือความเป็นจริง

เมื่อไรที่เราปักใจแน่วแน่ ศรัทธาของเราไม่  
คลอนแคลนแล้ว เราจะได้... ทำสำเร็จ ขณะนี้ใจ  
ของเรายังไม่แกร่งกล้า กำลังยังมีไม่เต็มที ก็ลงมือ  
ฝึกฝนชุดวันละนิด วันละหน่อย ชุดเรื่อยไป สร้างให้  
เกิดเป็นอุปนิสัยเอาไว้ ไม่ว่าจะขยันก็ทำ ชี้เกียจก็ทำ

เริ่มแรก ชี้เกียจก็ทำชุดหน่อย ต่อไป ถึงชี้เกียจ  
ก็เริ่มมีกำลัง ควบคุมตัวเองให้ทำอย่างมีคุณภาพ  
ทำให้กลายเป็นอุปนิสัย หยั่งรากฝังโคนแน่นหนา ถึง  
ไม่ตั้งใจ ไม่ตั้งสติ ก็ทำ เพราะใจคุ่น เคยชิน เป็น  
อุปนิสัยขึ้นมา ต่อไปก็ทำเป็นอัตโนมัติ การทำความ  
เพียรของเราก็จะเสมอดันเสมอปลาย

ใจเริ่มนิ่งอยู่กับขณะเดี๋ยวนี้ เป็นใจปัจจุบัน มี  
ปิติหล่อเลี้ยงเป็นอาหาร เมื่อใจเกิดความคุ้นเคยกับ  
อาหารชนิดนี้ ความประณีต ความชุ่มเย็นของปิติก็  
มาเป็นกำลัง เมื่อไรที่ใจจะแซ่เขื่อน ชี้เกี่ยจชี้คร้าน  
รสของปิติจะเป็นเครื่องเตือนเราให้อย่าเผลอ อย่า  
เถลไถล

ตัวดิฉันเอง เมื่อไปเรียนต่อที่เมืองนอก เคย  
เหนื่อยมากถึงขั้นกลับถึงห้องพัก ขอนอนสักประ-  
เดี๋ยวหนึ่งก่อนเถอะ ว่าแล้วก็ลงนอนไปบนผ้าคลุม  
เตียง ทั้งที่ไม่หันได้ถอดรองเท้า ใจก็นึกว่า ขอพัก  
เดี๋ยวเดี๋ยวแหละ ที่ไหนได้ ปรากฏว่าหลับไปจนถึง  
ตี ๔ เลย

ครั้งแรกที่รู้ตัวตื่น ก็เกเรว่า ไหนๆ ก็กลับมา  
ถึงตี ๔ แล้ว นอนต่อให้ถึงเช้าเลยก็แล้วกัน แต่  
ปรากฏว่า เมื่อกายเริ่มมีกำลังขึ้นแล้ว ใจเกิดความ  
กระตือรือร้น นอนเข้าไปได้อย่างไร ทั้งรองเท้า ทั้งเสื้อผ้า  
สกปรกอย่างนี้นะหรือ ระลึกไปถึงที่พ่อแม่สอนไว้ว่า  
ต้องอาบน้ำอาบทำให้เบาเนื้อเบาตัวเสียก่อน จึงเข้า  
นอน ก็เลยต้องลุกขึ้นมาอาบน้ำ

เมื่อเราฝึกใจของตัวให้คุ้นเคยกับภาวะที่ว่า ถึงขยันก็ทำ ชี้แจงก็ทำ พยายามให้มีสติตามรักษา ใจเอาไว้ ถึงจุดหนึ่ง ใจจะรู้หน้าที่ขึ้นมาเอง เป็นต้นว่า เราเริ่มเกเร... วันนี้ไม่ทำสักวันเถอะ จะชุกหัวนอนละ... เหมือนที่ท่านอาจารย์เคยเปรียบเปรยว่า นอนแบบนั้นนะ นอนเหมือนหมูเหมือนหมา

เราก็ประทั่งในใจว่า เหมือนหมูเหมือนหมาก็เอาละ ขอไม่นอนเหมือนคนสักคืนเถอะ แต่พอเอาเข้าจริง เรากลับนอนไม่หลับ สติมาตามรู้ลมหายใจ ...หายใจเข้า...พุท ...หายใจออก...โธ ...ถึงจะไม่ได้ผลอะไรก็ไม่เลิก แค่นี้ให้มีสติระลึกอยู่ กับลมหายใจ เหมือนเป็นคาถาคุ้มครองป้องกันใจ ก็ดีแล้ว ไม่ใช่เราตัวเปล่าเล่าเปลือย ทั้งขวางเครื่องป้องกันใจไปเสียทั้งหมด

เมื่อใจเริ่มรู้หน้าที่อย่างนี้ เราก็รู้สึกอบอุ่นปลอดภัย จะไปอยู่ที่ไหน ก็เหมือนมีพระพุทธรเจ้า คุ้มครอง พุทโธอยู่กับใจ ครูบาอาจารย์อยู่กับเรา จะไปทางไหน อยู่ที่ไหน ก็มีกำลังใจว่า เรามีเครื่องคุ้มครองปกป้องสารพัดภัย เมื่อใจมีความรู้สึกเช่นนี้

ก็เหมือนเราถึงซึ่งไตรสรณาคมน์ มีพระพุทธ พระธรรม พระอริยสงฆ์ เป็นเกราะ เป็นที่พึ่งที่อาศัย

มีอะไรเกิดขึ้น สติก็ตั้งมั่นอยู่กับใจ เปรียบเสมือนมีกุญแจดอกสำคัญ ที่คอยช่วยไขเปิดหนทางให้แก่เรา จึงไม่มีสิ่งใดที่จะยากเกินความเพียรพยายามไปได้ เราสามารถแก้ไข ปรับเปลี่ยน คิดค้นหาช่องทาง เอาตัวให้พ้นจากปัญหา จากภาวะวิกฤตไปได้

ตรงนี้แหละ ที่เป็นกำลังให้ใจของเราแน่นแน่มั่นคงว่า ไม่มีอะไรที่จะทำให้เราเผลอสติ ขาดตัว ขาดวิญญานให้กิเลสไปได้ สติที่ได้ฝึกแล้วจะปกป้องรักษา ให้ใจของเราเกิดความเห็นชอบ ถูกตามทำนองคลองธรรม เกิดกำลัง หากมีภาวะคับขันอะไร ก็เหมือนเราอธิษฐาน ขอพระพุทธ พระธรรม พระอริยสงฆ์ ค้ำครอง ปกป้องรักษา ให้ทุกอย่างสำเร็จด้วยใจได้

ทุกวันนี้ เหตุการณ์รอบตัว รอบโลก ดูจะมีแต่สิ่งไม่พึงปรารถนา ทั้งจากภัยธรรมชาติ แผ่นดินไหว น้ำท่วม พายุ ภูเขาไฟ จากอุบัติเหตุ ดึกถล่ม

เรือบินตก รถไฟชนกัน จากภัยเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบ้าน ขาดความมั่นคงปลอดภัย ซึ่ง ล้วนมาจากมนุษย์ด้วยกันเป็นผู้ก่อขึ้น ด้วยความ เวลา รู้ไม่เท่าทันชีวิตและโลกตามเป็นจริง

เมื่อมีปัญหาและความผิดพลาดเกิดขึ้น แทนที่จะเห็นถูกทำนองคลองธรรม แก้ไขโดยยอมรับ ความผิด อยู่กับความจริง กลับใช้กายทุจริต วาจา ทุจริต เป็นพฤติกรรมในการแก้ไข เพราะจิตใจขาด การฝึกฝนอบรม ขาดกำลัง ตกอยู่ในอำนาจของ ความโลภ ความโกรธพยาบาท ความหลง เห็นผิด ทำนองคลองธรรม ทุกสิ่งจึงวิบัติ

ตรงกันข้าม หากอะไรที่คิด เป็นสิ่งที่ชอบ เป็นกุศล ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมแล้ว ย่อม เกิดเป็นสมบัติ เป็นความสำเร็จ ทำให้ปัญหา คลี่คลายจนลุล่วงไปได้ด้วยดี แต่ถ้าแก้แล้ว อะไรก็ ยังไม่ดีขึ้น เราก็ไม่เสียกำลังใจ มุ่งนำสิ่งนั้นมาพินิจ พิจารณาใหม่ว่า หรือเราคิดผิด คิดไม่รอบคอบ เห็น ผิดทำนองคลองธรรมที่ตรงไหน

ใจเราจะเกิดปัญญา เกิดญาณทัสนะ อะไรที่  
เคยมีติดบอด. อะไรที่เป็นอวิชชา คือ ทั้งรู้ ทั้งหลง  
อะไรที่เป็นอุปาทาน ความยึดมั่นสำคัญผิด ก็เปลี่ยน  
มาเป็นสัมมาทิฐิ เมื่อความคิดเห็นเปลี่ยนมาเป็น  
สัมมาทิฐิแล้ว ปัญหาที่แลดูตอนแรกเหมือนทางตัน  
ไม่มีที่จะไปนั้น ก็เหมือนมีประตูกล เปิดให้เราไป  
ต่อไปได้

กำลังใจก็ค่อยตั้งมั่นขึ้นเรื่อยๆ ที่เคยหวั่น  
กลัว เคยไม่แน่ใจในตัวเอง ก็จะแน่ใจเพิ่มขึ้น จน  
ในที่สุด ไม่ว่าอะไรจะเกิด ใจของเราจะเป็นเหมือน  
มีฐานที่แน่นหนารองรับ เทียบกับก่อนหน้านี ซึ่ง  
เป็นเหมือนมีฐานเป็นตลิ่งทราย พอน้ำพัดโครม ก็  
ไม่รู้ว่าจะไหลตามกระแสน้ำไป หรือจะยังเลี้ยงตัวอยู่  
ได้ ใจจึงเป็นนิวรรณ์ พระวิภะวณอยู่อย่างนี้

ต่อมา...ต่อมา ทั้งที่บางครั้งสถานการณ์แลดู  
เลวร้ายอย่างมาก ใจที่มีธรรมเป็นฐานรองรับ กลับ  
มีความเชื่อมั่น มีกำลังแน่วแน่มั่นคง ทำให้อะไรๆ  
คลี่คลายไปในทางดี เพราะทุกอย่างสำเร็จได้ด้วย  
ใจ... ใจที่เห็นชอบ

เมื่อใจเห็นอย่างนี้แล้ว ทุกเวลานาทีของชีวิต จะมีแต่คุณค่า ทำให้เราเก็บสะสมเสบียงไปเรื่อย อะไรที่เราคิด อะไรที่เราพูด อะไรที่เรากระทำ จะเป็นมรรคทั้งหมดทั้งสิ้น เราจึงไม่ต้องหวังว่า คตินี้ จะมีเวลานั่งก็นาที เพราะทุกเวลานาทีที่ลืมหืมตาตื่น อยู่ เหมือนเราได้ทำภาวนาต่อเนื่องกันอยู่แล้ว

ท่านอาจารย์สอนอยู่เสมอว่า ไม่ว่าจะเราจะอยู่ในอิริยาบถใด จะยืน เดิน นั่ง นอน ถ้าใจมีสติ รักษาอยู่ ก็เหมือนเราภาวนาอยู่ตลอดเวลา

กายเราก็ทำภาระหน้าที่ไป ขณะที่ใจเก็บเกี่ยว เเสบียงเอามาเป็นการภาวนา เราจึงได้ประโยชน์ทั้งทางโลก ได้ประโยชน์ทั้งทางธรรม มีชีวิตจิตใจที่กลมกลืนกันไป

ขณะที่ทำงานทางโลก เกิดปัญหาอะไรขึ้น เราก็นำปัญหานั้นมาพินิจพิเคราะห์ เป็นหินลับสติ ปัญญา จนแกะแก้ปัญหานั้นสำเร็จ ใจเราก็สงบ ได้สมาธิ ได้อาหารใจ งานทางโลกก็ได้คำตอบแกะแก้ไปในทางที่ถูกต้อง เหมาะควร แม้เราจะมีหนี้สิน มีปัญหาอะไร ก็เปรียบเสมือนเราชดใช้หนี้สินอยู่

โดยสม่ำเสมอ ใจของเราก็เก็บเกี่ยวความสงบ ความ  
รู้ ความฉลาดเป็นผลประโยชน์ไปเรื่อยๆ เสบียง  
ของเราก็เพิ่มพูนขึ้นจนเราเกิดความมั่นใจ

ชีวิตเราจึงเป็นชีวิตที่มีคุณค่า ไม่ใช่ถูกเวลา  
กลืนกินไปโดยเปล่าประโยชน์ ไม่อย่างนั้น เราจะ  
เข้าใจผิดว่า... ตอนนี้นั้นต้องทำงาน เพราะฉะนั้น  
ฉันก็ทำได้ทุกรูปแบบ ไม่ได้ด้วยเล่ห์ ก็เอาด้วยกล  
ไม่ได้ด้วยมนต์ ก็เอาด้วยคาถา ใจจะเป็นอย่างไร  
ช่างมันก่อน รอให้เกษียณ รอให้แก่ไม่มีอะไรทำเสีย  
ก่อน ถึงค่อยไปภาวนา

ถึงตอนนั้น ก็ภาวนาไม่ไหวเสียแล้ว เพราะ  
ใจหลงแล้ว เราก็มาขย้อคิดเสียตาย ไปมองออก  
นอก เฟ่งโทษ คิดริษยาผู้อื่น ...ทำไมเราถึงไม่มีเงิน  
มีทองอย่างคนโน้นคนนี้นะ... ซึ่งถ้าเรามีเงินมีทอง  
จริง เราก็อาจเอาทรัพย์สินเหล่านั้นมาเป็นเครื่องมือ  
พาตัวเองตกหลุมตกบ่อหนักเข้าไปอีก คราวนี้ก็เลย  
ว่า... รู้แบบนี้ ฉันไม่มีเสียดีกว่า จะได้รู้สำนึก ปลุก  
ตัวเองให้รู้ตัวเสียแต่เนิ่นๆ



สรุปแล้ว เราก็ผัดวันประกันพรุ่งไปเรื่อย ถูกเวลากลืนกินชีวิตสั้นเข้าไปทุกวันๆ เอาเป็นว่า จะเป็นอะไรก็ตาม ให้เราพึงพอใจในความเป็นความมีของเรา แล้วตั้งในใจของเราเอาไว้ อย่างที่คุยกันมาทั้งหมดนี้ ขอรับรองว่า ทุกอย่างจะสำเร็จได้ด้วยใจที่ตั้งไว้ดีแล้วทั้งนั้น เพราะใจเป็นสิ่งที่พลังยิ่งใหญ่เหนือพลังใดๆ ในจักรวาลนี้

เราโชคดี ที่เราต่างมีใจพุทธะกันคนละดวงๆ หน้าที่ของเราเพียงแค่ว่า เอาสติมาเคลือบป้องกันเอาไว้ อย่าให้ขี้ฝุ่นขี้ผง กิเลสทั้งหลายมาเกาะมา ทำให้เราเห็นผิดเป็นชอบไปว่า กิเลสคือใจของเรา ตรงนี้แหละคือจุดที่สำคัญที่สุด

คนโง่โดยมาก ที่ย้ายแยล้นหกล้มไป ก็เพราะคิดผิดไปว่า กิเลสนั้นเป็นเรา แล้วปล่อยให้กิเลสประทับทรง พาเราเข้รกรเข้าพงไป แต่ถ้าเราเอาสติรักษาใจเอาไว้ ใจนั้นจะมีความเห็นชอบ ถูกต้องทำนองคลองธรรม เหมือนเป็นประทีป ส่องทางให้เรา ไปที่ไหนก็ไม่หลงทาง ไปที่ไหนก็ไม่มีอันตราย ชีวิตจึงมีแต่ความร่มเย็นผาสุกใจ

ขอโอกาสฝากไว้เป็นกำลังใจว่า เราทุกคนมี  
ศักยภาพที่จะทำให้ชีวิตของตนให้รุ่มรื่น พ้นจากทุกข์  
ทั้งปวงได้ด้วยกันทุกถ้วนถ้วนหน้า

‘ถ้าเราทำเหตุเก่าไว้ไม่ดี เราก็เรื่องประกอบเหตุ  
ใหม่... เหตุปัจจุบันให้เต็มเม็ดเต็มหน่วย ด้วยสติ  
สัมปชัญญะ ปัญญาเห็นชอบ ด้วยความพากเพียร เรา  
ก็สามารถปรับเปลี่ยนอุปสรรคและปัญหา ให้กลายมา  
เป็นความสำเร็จได้ ดังคำที่ว่า ทุกอย่างสำเร็จได้  
ด้วยใจ’